mentalis iubilus poſſit intelli
gi. qui pre magnitudīe celeſtis
gaudij conceptus interius nec
ſileri poteſt nec exp̄mi. Et hec
tuba dicitur iubilea que lata q̄
dem interius et capax eſt ſ lo
co vbi cordi coniungitur anguſta
tur. ¶ Huiuſmodi tubam ī bra
bancie partib; monialem vidi
que vbi aliquid de iocūditate
eterna ⁊ celeſtib⁹ gaudijs audi
ebat rapiebatur ī ſpiritu et cum
ad horam paululum quieuiſſet
incandeſcebat vultu et clauſis
oculis tam miris vocib; iubilum
emittebat. vt nullum melos mu
ſicum poſſet eius dulcedini com
parari. Et hic quidem ſonus nl̄
la articula ta voce penit⁹ prome
batur. ſ inter pectus et guttur
armonia illa mirabil̄ ī ſonabat.
Hec eſt illa de qua beatiſſimus
auguſtinus dicit contemplacio
nis ſpecies. que rapit omnem
animam deſiderio ſuo tanto ar
dēciorē quanto mundiorem ⁊ tā
to mūdiorē q̄to ad ſpūalia re
ſurgētē et tāto ad ſpūalia reſur
gētē quāto carnalib; deſiderijs
et terrenis affectōib⁹ moriētē.
Ad hanc ɔtēplacōe; ipſe glorio
ſus auguſtin⁹ rapt⁹ fuit. Cum ſi
cut beatus poſſidius calamenſ
ep̄us de eo teſtat̄ ſine vllo cibo
potu ve in ɔtemplacōe celeſti

um tribus dieb⁹ ⁊ noctib; conti
nuis permanebat. De ſeipſo q̄;
in libro cōfeſſionū teſtat̄ apte
dicēs. Aliqñ intro mittis me in
affectū multū inuſitatum intro
ſus neſcio ad quā dulcedine; q̄
ſi perficiatur in me neſcio qͥd
erit quod vita iſta non erit. Sz
recido in hijs erūnoſis ponderi
bus et reſorbeor ſolitis ⁊ teneor
et multum fleo et multum te
neor. Hic eſſe valeo non volo.
illuc volo non valeo. miſer vtro
biq;. Eſt autem gaudiū qd̄ nō
datur impijs ſ hijs qui te gratis
colunt. q̄rū gaudiū tu ipſe es.
Et ipſa ē beata vita gaudere de
te. ad te ꝑ te. Ipſa ē ⁊ nō alia.
Qui aūt putant aliud eſſe gau
diū ſectant̄ illud non tamen ve
rū. Iuncib; igit̄ mētal̄ iubili g̃
tus eris deo grat⁹ āgel̄. nec mirā
bilius aliq̄d ſub celo nec iocūdi
us poteris experiri.

¶ De qui nolunt decipi omnia
faciāt cū cōſilio. Capitulū. xli.

Habent priuati cōſilia.
Et hoc ſm ſalomonē.
Erit ſalus vbi multa cō
ſilia. Contra in deutronomio
moyſes in canticis de reprobis
dicit. Gens abſq; conſilio et ſi
ne prudencia eſt. Thobias fili
um ſuū inſtruens verbis dicit.

Cōſiliū a ſapiente ſemꝑ req̄re·
Stultū eſt enī voluntati xp̄i mo
tꝰ inimica· Et ꝓpter hoc ſalomon
diligēter āmonuit dicens· Fili
ſine ꝯſilio nichil facias et poſt
factū non peñitebis· Conſiliariū
aūt habe illū q̄ ꝓuidꝰ ꝛ diſcretꝰ
eſt ꝛ cui ꝯſciētiam ꝛ viam tuam
in ōmibus reuelaſti· Juſtū et tu
tiſſimū eſt nec ōnem hoīez īdu
cere in domū tuā· Vn̄ in ꝓuerbi
is dicitur· Conſiliarius tibi ſit
vnꝰ ex mille· ¶ Erat vir bonꝰ ꝫ
ſimplex valde ſicut indubitabi
li relacōne ꝑcepi in finibꝰ galli
arū cui dyabolus in ſpecie ꝛ viſi
one angelica frequentius appa
rebat· Cui et dixit· Diuerſ q̄p
pe voluntatibus fluctuas ꝛ q̄d
facere debes ignoras· In hoc er
go miſſus ſū vt meo regaris cō
ſilio· ꝛ cōſiliū aliud ōne poſtpo
nas· Quacūqꝫ aūt hora ꝓuide
ris me ꝯſilio meo ꝛ ſincera viſio
ne carebꝭ· Nec mora· vbi miſera
mꝰ ille pactū cum morte ſpoſpō
dit· viſitat illuſtrat ſerenatur
et in tāta tranq̄llitate cordis et
corporis ꝯq̄euit vt vix ſe hoīez
inter hoīes ꝫ ſup hoīes angelū
eſtimarꝫ· Hinc cum temptator
aſtutꝰ in familiarem ſibi ſupbi
am pre nimia ſinceritate hoīem
extuliſſet· paulatī cepit ei mol
licies blandiri et per hanc tan
dē miſerū inclinauit vt in crīmen
maximū ꝓpe corrueret ꝛ ipius
corporee mortis precipitio ꝓpī
quarꝫ· ꝫ eū diuina miſericordia
preueit ꝛ tali remedio liberauit
Erāt in vicinia eiꝰ vir ſagax īge
nio ꝛ exptꝰ multa· cui ille cōſite
ri ꝯſueuerat ꝑuſq̄ ī laq̄um dya
boli cecidiſſet· Hic vt vidit hoī
nem ſolitarium īcedere ꝛ abſen
tātem ſe ab ōni ſocietate bonoꝝ
eū alloq̄tur ī hūc modū· Frater
kariſſime cuius diu iam rega
ris ꝯſilio et mutatis p̄ſtinis mo
ribꝰ nec confiteri te video nec lo
qui viris ſpūalibꝰ nec predica
cōnem eccleſiaſticā frequētare·
Videas ergo ne decipias teme
tipſū et irretiaris laq̄is dyaboli
tēptatoris · Et ego q̄dez te ſim
plicem noui ꝛ facilem ꝙ te ſolū
ꝑuatū conſilio callidꝰ hoſtis eli
dat ꝛ non habeas ſubleuantē·
Ad cuius verba mox homo rubo
re pfuſus· credebat illi ōnia q̄
geſta erant per ſpūm patuiſſe
cōmotuſqꝫ ꝛ effuſus in lacrimis
arguēs ſe totam cōſciāꝫ patefe
cit· Nec mora· ꝯſilio eius a tēp
tacōe ſolutꝰ eſt ꝛ per conſequēs
a tēptatore·

~~¶ De prouida circumſpectione
preteritoꝝ preſentium ꝛ futuro
rum cīrca ſint ꝓſpiciēda· Ca
pitulum· xlij·~~

Tempa prenoſcũt. Et ĩ
hoc diligẽs fideliũ cau
tela notaᷓ. Vñ paulus
redimẽtes inqᷓt tps qm̃ dies ma
li ſũt. Mali ꝗ̃d᷑ dicũᷓ dies non
quia mali ſunt ſꝫ quia mala in
eis fiunt. Hos ergo redimimus
in bonum ſi per cautam conuer
ſacionem aut curam á ſpiritu ꝓ
uidencie malignancium contra
nos īſidias declinamus. Sunt
autem pleriqꝫ fideliũ qui in hiis
que preſencia ſũt oculos aptos
habent ⁊ claros. Cauere ꝗ̃ futu
ra ſunt non attendunt. Beata
illa animalia que vidit ezechiel
oculata erant ante et retro totũ
qꝫ corpus eorum plenum oculis
erat. Quo pluade datur intelli
gi omnem vitam noſtram prete
ritis preſentibus ⁊ futuris opor
tere prouida circũſpectione mu
niri. ¶ Erat ꝗ̃dã nobilis adoleſ
cens ꝗ̃ valde ſagax ingenio regi
patri ſucceſſit ĩ regno. Hic acci
dit vt in regia ciuitate nũdinis
ꝯſtitutis. rex cũ ſodalibꝰ ſuis ad
ĩſpiciẽdos īſtitores et res vena
les ſolliciꝰ circuiret. et videns
hoīeꝫ grandeuũ etate ſedẽtem in
nũdinis quereret quis ſit. ⁊ ſi ꝗ̃d ve
nale haberet. Cui ille. Dicor in
ꝗ̃t phs ſapiẽciã venalẽ habeo.
Ad hoc gauiſus rex ⁊ ſubridẽs.
bene inqᷓt vt iuuenẽ ꝯſtitutũ ĩ re
gimine ꝯpetit ſapienciam habe
re. Tu aũt videas quantũ velis
vendere centũ marcas. Et ſenex
vnum ĩquit tibi pro ſtatuto pre
cio dicã qd ſi tñ retinueris optīe
p illd̃ ẽgeris et reges. Temẽ nil
loqūis. Temẽ nil attẽptes nĩ ꝑ
us cogites ꝗ̃d ſequatur. Si plꝰ
volueris addas et precium. Ad
hoc igiᷓ omnibus concitatis in
riſum. Rex conſideranius verbi
pondꝰ abũtit. Et xᷓho ſtatĩ ſolui
ꝑcũ ĩpauit. Verbũ aũt qd acce
perat ĩ ſuplīminaribꝫ palacij ⁊ ĩ
menſ ⁊ ĩ ciphis aureis ⁊ manu
tergijs ſcribi fecit. Hinc poſtea
ſucceſſu temporis rex in ſapiẽ
cia et virtute proficiens inſtitu
it fortiter animum erigere po
pulũ humilem de manu potenci
um qui a nobilibus terre graui
ter premebaᷓ et regnũ ſuũ ĩ oī
iuſticia gubernarẽ. Pro quo no
biles ſui in ſedicõeꝫ vſi cũ neqᷓꝗ̃
in maifeſto ꝓpter fauorẽ popu
li ꝯtra eũ auderẽt aliꝗ̃d attẽp
tare. occulte quendam raſorem
precio ꝯduxerũt vt regem ĩ cõ
claui radendũ nouacula iugula
ret. Ergo vbi rex ablẽtata bar
ba ſe radendum exhibuit dictus
raſor in manutergio quod erat
circa collum regis ſcriptum le
git. Temere nil attemptes nĩ
prius cogites ꝗ̃d ſequatur. Et

ſup ꝓpoſito ſceleris pauefactꝰ
expalluit ꝛ manū tremulā mox
retraxit· Quo viſo rex exegit·
nec ſine cauſa euētum ꝯſiderās·
diſſimulātem raſorē quaſi hoc
ſibi ex infirmitate cōtigiſſet ex
tendit ad penā· et veritatem rei
cum tormētis extorſit· Sic er
go rex liberatꝰ a morte vere didi
cit q̄a melior ſapientia cunctis
opibus et omnia que deſiderant̄
huic non valent cōparari· Poſſu
mus tñ ꝛ ad litterā precognoſ
cere tempora futurorū nō tamē
quaſi ex nobis ſ revelante illo
q̄ dixit diſcipulꝭ ſuis· Non eſt
veſtrū noſſe tempora vel momē
ta que pater poſuit in ſua pote
ſtate· Fit aūt hoc per ſpiritum
interius ſuggerentem vel ꝑ ſom
num ī enigmate vel per cōiectu
ras vt homines ſagaces īgenio
de preteritis vel preſentibꝫ futu
rorū cauſas eliciūt ſpiritu reue
lante· ¶ Prefatꝰ frater heinri
cus de colonia ordīs predicatoꝝ
anteq̄ȝ ipſe ordo inchoatꝰ fuiſſꝫ
ſicut per ipſum didicimꝰ futurū
predicatorum ordinē precogno
uit· Habuit patruū militem ſe
dulū in cultu dei ī partibꝫ theu
tonie opido mōtis martis· Hic
dictū iuuenē heinricum ſagacē
videns etate adultū ꝛ optīe gra
maticis inſtitutū miſit pariſius
vt dyalecticā ꝛ artes ceteras aſ
ſequeret̄· Quod vt factum ē pa
truus eius defūctꝰ ē ꝛ ītermiſſū
eſt eius ſtudiū annis tribꝫ q̄bꝫ
in predicto opido ſcolas rexit·
Hijs q̄dem elapſis apparuit ei
patruus ſuus dicens· Tumes ī
remediū pene qua crucior ī pur
gatorio iherosolimitanā crucē
que ī theutonia predicat̄· ꝛ trāſ
fretabꝭ et exacto ibidem tpe cū
rediens ꝑges pariſius et inueni
es nouū predicatoꝝ ordinē quē
intrabis· Paupertatem eorū ne
verearis ꝛ non deſpicias pauperta
tem quoniam in ſalutem multo
rum feliciſſime coaleſcent vꝭ cō
ualeſcēt· Ad hec v̄ba dictꝰ cleri
cus ſtupefactꝰ ſine vlla turbulē
ta cunctacione qđ iuſſus erāt ag
gredit̄· Et facta peregrinacione
vbi redijt· et venit pariſius īue
nit ordinē predicatoꝝ nouiter
in partibꝫ albigenciū inchoatū
domūq̄ȝ iā īceptā pariſius· ꝛ ſine
heſitacione aliqua in pūo poſt
tpe ordinem eſt adeptꝰ· Vbi cū
annis pluribꝰ deuotiſſime pro
feciſſet iterato illi apparuit pa
truus dicens· A pena qua cru
ciabar te iuuāte ſolutꝰ ſū· Tu
autē ne cuncteris iterato trāſfre
mare ſi te ſeniores tui elegerīt
trāſmittendū· Et hoc q̄dem cū
dictus frater heinricꝰ celatum

haberet a magiſtro ordis ⁊ diſ
finitoribus prouincialiū fratrū
in terram ſanctam trāſmiſſus ē
a qua poſtea rediens. tercioqꝫ
a feliciſſimo rege Francie ludowi
co in ſociū ſue peregrinacionis
ad tranſmarinam terram dedu
ctus. Elapſo autē tempore cum
rediret in via qua reuertebat
ad gallias felici morte defunctꝰ
ē. Quantū autem vir iſte predi
cacione ꝓfecerit i clero pīſius.
quanto ue conſilio aut etiā ali
as vbi diuerſ popul et clericis
predicauit ad plenū poſſe nemi
nē arbitror eſtimare. ¶ Qꝫ eti
am hoīes ſagaci īgenio futura
preuideāt tali exēplo ꝓbabo. Co
mes loſenſ ī ꝯfinio brabācie lu
dowicꝰ noīe phiſicū expt̄ū valde
in comitatu habuit. q̄ cū p villā
quādā iuxta choreā quandā ha
beret trāſitū puella q̄dā pulchra
facie cū miā ſuauitate vocis cho
rizātibꝰ precinebat. quā q̄dē co
mes per horā nimis intuitꝰ dili
genter cū familia pertrāſiuit. Et
cum ſtupētem videret Phiſicꝰ.
Miraris inq̄t o comes vocem et
pulchritudinē precinentis. ma
gis iam miāberis morituā. Vix
vba ꝯpleuit phiſicꝰ ⁊ clamor va
lidus ī villa ſublatꝰ eſt. Cogno
uitqꝫ directis nūcijs dictā pre
cētricē morte ſubita corruiſſe.

Et nota lector ꝙ phiſicū nō cre
do alias niſi vocis cantantis vix
indagabilis vicio mortem ī pu
ella ſubitam precognoſcere potu
iſſe. Duciſſam etiam braban
cie nobilem aleyſam antequā no
biliſſimū heinricū ducē duceret
per phiſicum patris ſui ducis
burgundie prenouiſſe ipſa refe
rente cognouimus ꝙ primo con
ceptu vix nato ⁊ baptizato pro
tinus priuaretur. ſecundo vero
debili. poſtmodum letaretur. qđ
q̄dem euidēciſſime vidimꝰ nos.
Et hoc forte phiſicus poterāt p̄
uidere cognita q̄litate ⁊ debilita
te matricis. Spiritu aūt ꝓphe
cie ioſeph ſomnia. ſagacitate ho
mines q̄ndoqꝫ et maxīe dōnes
tp̄a prenoſcūt. Somnio quēdā
īminētē mortē preuidiſſe cogno
ui. In vna q̄dē domo nos decē
ſacerdotes et duo diaconi ſtudio
dedita morabamur. ⁊ ſpero ꝙ ſi
ne labe pctī mortl. Vnꝰ ergo no
ſtrū viſū ſomniū ſic narrauit.
Miſſā me ī ſomnis celebrare pu
tabā ⁊ ecce vidi ſacramētū ſang
nis xp̄i ī calice creſcere vſqꝫ ad
ſupficiē ⁊ effūdi. Tūc vnus ex
nrīs ſuſpirans ꝯuit dixit. Calix
paſſionem ſignat ⁊ nūc kmie pre
para aīaꝫ tuam ad temptacionē
validiſſimam vel ad mortem.
Nec mora. ſc̄da nocte ita ꝯuiter

infirmatus vt mori ſubito crede
ret. Tercia aūt nocte q̄dā ex ſo
cijs dūs matutinis orare volēs
dormitare cepit. et ecce vox īto
muit ⁊ dixit. Vigila ⁊ ora. hoc
cū tercio fieret ⁊ tercio dormitaret
ſubito accurrit famulus q̄ cuſto
diebat egrotū dicens eum mo
rituum aut excitabiliter dormien
tem. Attoniti oēs q̄ eramꝰ ī do
mo accurramꝰ īueīmꝰ hoīez mox
defūctū ⁊ verificatū ſomniū ⁊ in
terpretacōnem eius in miſterio
celitus prefignatū. Nota ergo
in excitacōne dormitātis quāta
diligētiam q̄ntam inſtāciā ora
cionis velit circa morientes cle
mencia ſaluatoris vt ab inimici
inſidiantis cautēlio nrō tueāt
incurſu. Multum ergo reprehē
denda eſt negligēcia quorūdaz
religioſorū. q̄ ſine cōpaſſione. ſi
ne corde. ſine intentiſſima etiā
obſecracōnis ope ita vident fra
tres q̄ſi pecudes morientes. Et
tales q̄dem timere debēt ne eiſ
dem iuſto dei iudicio rependat
ī fine ⁊ ſine auxilio deſtituti an
guſtiſſime a demōibꝰ arceant.
In q̄buſdam regulariū mōſteri
is approbabil valde cōſuetudo te
netur vt īminente frēs fine diſ
ciplinas acerbiſſimas ſinguli
cum inuocacōe ſcōrū accipiāt ī
cōpulſacōnem demonum et ſub
ſidiū morientis.

¶ Quod tribulacōnes ⁊ pſecucōes
pacienter ſint tolerande. Ca
pitulum. xliij.

Precedunt enī imbres
ventoſq3 et tunc ſe cōti
nēt tectis. Quid in ym
bre n̄ tribulacio. et iventis n̄ co
natus demonū deſignat. Pau
lus q̄dem aduſus ſe tribulacōez
cogi vidēs a fratribꝰ per murū
in ſporta demiſſus eſt ⁊ ſic ī no
mine domini manꝰ prepoīti pſe
quentis effugit. Et hoc q̄d dn̄s
minꝰ ī euāgelio īdulſit. Si vos
in vnam ciuitatē perſecuti fuerīt
fugite in aliam. Hoc nup frēs
minores ⁊ predicatores in vnga
rie poloni regnis et poſtea ter
re ſancte puīcijs irruentibꝰ tar
taris et coroſminis ſimili racōe
fecerūt. Vbi de duce quodā qui
ordinē pdicatoꝝ īntrauerāt quod
dam mēorabile a frībꝰ ferebat.
¶ Dux q̄dam ī vngaria poten
tiſſimꝰ relictis ī principatu fili
is ordinem pdicatorū ītrauit.
Erāt aūt ſufficienter lrīs inſtru
ctꝰ et factus eſt egregius pdica
tor. Irruentibꝰ ergo tartaris ⁊
priore domꝰ cum fratribꝰ fugiēte
petiuit idem frater quodā dux
ut ī ſolaciū mitteret debilium
populoꝝ. ſe aūt cōfectū ſenio et
etiaz ſi nō occideret a tartaris

ſe tamen in ꝓximo moriturum.
Permiſſus ergo remanſit in
domo frm ⁊ ãmonicõne dulciſſi
ma paupibꝰ ⁊ debilibꝰ q̃ fugam
īire non poterant ad paciencīã
ꝯfortatis ipſe vſqȝ ad irrupcõeȝ
barbaroꝝ in oracõe et lacrimis
in eccleſia ꝓnus in modum cru
cis extenſus ãte altare iacebat
et ſic ab impijs eſt occiſus. Re
cedētibꝰ ergo tartaris ad domū
fratres reuerſi ſunt ⁊ fratrē quō
dã ducē lanceis terebratis ma
nibꝰ ⁊ pedibꝰ atqȝ ꝯfoſſis oībꝰ
membris ⁊ cerebro excuſſo de ca
pite coram altari vt dictum eſt
inuenerunt. Quo piaculo cum
cūcti fratres mirum ad lacri
mas mouerent̄. q̃dam pre cete
ris hoīēs īgemuit dicens. Tu
dn̄e deꝰ q̃re tãtum vir tã iniqua
morte et peſſima paſſus es in
terire. Cūqȝ ī luctu et lacrimis
et redargucõne iudicioꝝ dei tri
bꝰ diebus ⁊ noctibȝ fere ieiunus
et ſine ſomno peritꝰ permane
ret. tandem in exceſſu mentis
raptꝰ vidit occiſū quē fleuerat
dicētem ſibi. Numq̃d oportuit
xp̄m pati et ita intrare in glori
am ſuam. Nō ſūt ꝯdigne paſſi
ones huius tpis ad futurā glori
am que reuelabit̄ in nob. ⁊ hec
dicēs diſparuit. ⁊ frater q̃culan
ta diuina iudicia q̄ īſcrutabilia
ſūt vboꝝ breuitate ⁊ auctoritate
concluſit. Igitur ſi tribulacõnū
ymbres ſi ventos temptacõnū ⁊
ſuggeſtiones demonuȝ īminere
preuideris nō ꝓ defenſione fidei ⁊
iuſticie caſꝰ emergat. te tectis
tutis contineas aut fugias in re
motis. Melius eſt enim fugere
bn̄ et latere q̄ꝫ bello ſucūbere ⁊
pugnare. Vn̄ paulꝰ apoſtolꝰ ſa
pienter nos admonet dicēs. Fu
gite fornicacōem. Qō et domi
nus ammonuit contra regē hay
⁊ poſtea contra filios benyamin
et ſic hoſtes populus ſublata
fuga deuicit. Vel ſic imminen
te inter fratres rixa aut vento
diſcordie. primum ſi potes la
bores ad pacem. ſi nō potes cō
q̃ſcas aut fugias. q̄ enī ſe miſcȝ
rixe alterius vt dicit ſalomon
q̃ſi q̄ canem auribꝰ apphēdit.

~~Qz q̄es mentis et corporis multū
iuuāt ad contemplacõneȝ ſcrip
turarum.~~ Capitulum xliiij.

Si dies futurꝰ eſt mitis
ꝓuolant vniuſe. Nō q̄
ꝫ dicit̄ ꝓuolare ethiolo
gice q̃ſi ꝓcul volare idest remote
Vn̄ dauid optat dicens. Quis
dabit michi pēnas ſicut colum
be ⁊ volabo ⁊ rēquieſcam. Et ſub
infertur. Ecce inquit elongaui

fugiēs et māſi in ſolitudie. Et
dicatur hic ſolitudo ↄtemplacio
nis in deum. vel ſolitudo medita
cionis i ſtudiū ſcripturarū. Pa
cis eni tpe opera iuſticie libera
us exercentur. Et ideo alibi dici
tur. In tpe vacuitatis ideſt pa
cis ſcribe iuſticiā quaſi diceret.
qd tpe belli non poteris. Vñ in
libro machabeoꝝ fit oracio vbi
dicit. Adapiat dñs cor veſtꝝ in
lege ſua et i preceptis ſuis ꝛ fa
ciat pacem ut ſcꝫ subinferret cō
modius fiera precedencia ſi ſub
ditum ſeqret qd eſt pax. Salo
mon pacis tpe dilatauit quaſi
phiſon ſapienciā. Job eni poſt
dira tribulacōis certamina mo
ralem illam phie ſapiēciā ſcrip
ſiſſe credit. Dauid poſt datas
victorias pſalmoꝝ ymnos i lau
dē dei cecinit. Eſdras et neemi
as poſt reūſionem in iheruſalē
libros ſuos ↄmodius ediderūt.
Ipſe aūt domin9 iheſus criſt9 a
turbis q̄a vbi turba ibi turbacō
in monte diſcipul' et i cenaculo
añ paſſionē ſpiritualia predica
uit. Sꝫ et in ſignū q̄etis in ſtu
dio ipſe theolog9 iohānes euā
geliſta ſup pect9 ihu ſaluatoris
recumbēs flueta euāgelij de ipſo
dominica pectoris fonte pōuit.
Necnon eūdem i pathmos iſu
lam diuino nutu credim9 relega
tum vt ibidem ſine ipedimento
apocalipſim ideſt diuinas cne
re viſiones et i erudicōne eccle
ſie ſtudioſius ſcriberet q̄ vidiſ
ſet. ¶ Sꝫ etiam quedam paucū
ante noſtra tpa i epiſcopatu leo
dienſ. beatiſſime vite magiſtrū
fuiſſe percepim9 q̄ cum op9 qdda
theologicū inchoaſſet ꝛ cū cle
ris ꝙuiſſimis pſecucionibꝫ ipe
dirꝫ tandēꝫ i locū ſolitariū diui
na volūtate trāſlat9 eſt. Et in co
ceptum opus apparēte ſibi apo
ſtolo paulo et ncccia miniſtrāte
cōpleuit. Ergo apes fideliū qbꝫ
deus ſciencie talenta ↄmiſit ap
parēte die tpis a pſecucionib9
minori in campo ſcripturarū p
uolent vniūſe. et ibi qd textus
indicat conſequēter attingat.

Qz multum ſit vtile inſiſtere
ſtudio ſanctarum ſcripturarū.
Capitulū. xlv.

Procedentes p rura redo
lencia inhyant floribus
et ſugentib9 auis per g
mina ꝛ herbis dulcib9 iherētes
curioſe ſatagunt redolēcias ex pi
ra. Ecce ꝙ̄ maifeſtiſſime apparꝫ
ſtudioſoꝝ delectabil' fruct9 ſcru
tinio ſcripturarum. Vñ domin9
in euāgelio. Scrutamini ſcrip
turas in q̄bus vos putatis vitā
eternam habere. Et nōndum

que ſūt rura· flores· riui· herbe
dulces· In textu enim hec qua
tuor diſtinguntur· Et poteſt in
hijs quadripcita ſanctarū ſcrip
turarum ſpecies aſſignari· Pri
ma ſpecies legē contin; ſub qua
et diuerſe hiſtorie continentur·
In ſecunda ſpecie ꝓphete ſunt
quibus tres libri ſalomonis li
ber ſapiencie et eccleſiaſticus
coniūgunt̄· Tercia autem ſpe
cies in quatuor per ſe euangeli
orum librū et hec nichil habet
adiūctū· In quarta ſpecie act⁹
apoſtolorum et epiſtole compi
lantur· In lege ergo rura redo
lencia ſumas ꝗ hic eſt ager odo
re plen⁹· Cui ſcdm̄ verba yſaac
benedixit dominus· hunc autꝫ eo
dem egrediaris ad meditandū
in agrum· In ꝓphetis vero dul
ces flores accipias de q̄bus ſpō
ſus in cāticis dixit· Imber abijt
ꝗ receſſit flores apparuerunt in
terra noſtra tempus putacionis
aduenit· In euangelijs riuos fu
gientes hoc eſt deſcēdentes per
g̃mina denotes· de q̄bus in pnci
pio geneſ dicit̄· Fons egredie
batur de medio padiſi hoc ē cri
ſt⁹ de corde patris q̄ dixit· Exi
ui a patre et veni in mūdū· De
hoc denuāt̄ q̄tuor flumina euā
geliorū q̄ orbem irrigāt vniuer
ſū· In actibꝫ vero ꝉ epiſtoꝉ apo

ſtoloꝝ· herbas dulces itelligas
q̄s dn̄s in pncipio mūdi terra
die g̃minare precepit vt harꝫ vir
tute potenti aīarū nrārū diuerſi
morbi efficaciſſime pellerent̄· Su
rib⁹ ergo· floribꝫ· riuis· herbis
dulcib⁹ inherētes aucius ſata
gam⁹ i ſinguꝉ virtutis redolēcias
expiri· Inſtam⁹ tn̄ primo oraci
oni et poſtea lectioni vt oracio
preueniat ſtudiū ꝗ ꝑparet intel
lectū· De ſtudio aūt legis glori
oſiſſim⁹ loq̄t̄ aug⁹ dicēs· Nu
tri aīaꝫ tuā lectionib⁹ dīnis pa
būt eni tibi mēſaꝫ ſpūalēꝫ· De
lectacio eni diuinorū eloq̄orum
dulcedo ē palato cordis· Et dū
cum auiditate percipitur vt lis
ē ſi teneat̄· In hac eni preſen
ti luce nichil puto iocūdius po
culo ſcripturarum quo oīa mel
la ſuperantur· Homo timēs deū
voluntatem eius in ſcripturis
ſanctis diligenter iquirat ꝗ ne
amet certamīa pietate māſueſ
cat· Pius enim affectus pene
trat quo ſuperba loq̄citas nō ac
cedit· qđ i daniele patuit euidē
ter· ¶ Quid aūt phī de ſtudio
ſapiēcie ſenciāt breuiter videa
mus· Siem mariaꝫ ꝓmittat tibi
ſapiēcia vt te reducat tibi· Ta
lē tibi aīm ſtatuas vt multe i il
lo artes ſint· multa ꝑcepta mꝉ
tarū etatum exempla· Nichil

aũt habere ad qḋ excitatus ñ fir
mitatem animi tui temptes· Sȝ
in ocio īconcuſſo iacere non eſt
tranq̇llitas ꝫ malicia· Magna
et preciosa res eſt ſapiēcia· va
cuo illi loco opus eſt· Nō babit
ſe in anguſtijs v̇tus· Laxũ ſpa
ciū res magna deſiderat· expel
lant̄ oīa· totum illi pect⁹ vacȝ·
Liberāliū artium conſectatio mo
leſtos verboſos ītempeſtiuos ⁊
ſibi placētes facit· ⁊ ideo nō diſ
centes neceſſaria q̄a ſupuacua
didicerūt· Non ergo iſta pſpi
ciēda ſūt· ꝫ proſpicienda tm̄ ⁊
breuit̄ ſalutāda· taȝ diu enī im
morādum ē q̄ꝫ diu michil aīm⁹
agere mai⁹ poteſt Aut plus ali
q̄d ſcias ꝫ qḋ melius· Quid ē
q̄re eſtimē non futurū ſapientē
eum q̄ lr̄as neſciat· cum ſapiēcia
nō ſit in lr̄is ꝫ res tradit̄ ī ver
bo· Et neſcio an certior memo
ria ſit q̄ꝫ que nullū extra ſe ſub
ſidium habȝ Nos oīa nobis diſ
ficilia facilium faſtidio fecim⁹ ·
Sufficiet ad id naturā qḋ poſſit
Queras q̄d ſit ampliſſimū ſpa
cium vſqȝ ad ſapienciam puenī
re· q̄ ad illam venit attigit non
lōgiſſimū ꝫ maximū· non ē q̄ꝫ
imbecillem aciem ↄmittas ipro
bo lumini· a tenebris p̄mo ⁊ vm
broſa ꝓcede· deinde plus aude
et paulatim claram lucē aſſueſ
ce· Queciīqȝ ſalutaria ſūt ſepe
agitari debent ſepe verſari vt nō
tm̄ nota ſint nob̄ ſed etiam pa
rata· Diſcas qḋ oportȝ et qḋ di
diciſti augendo ↄfirmes· Nam
q̄ didicit ⁊ facienda ⁊ vitanda p
cepit nondum ſapiēs eſt ñ ī ea
que didicit ei⁹ aīm⁹ trāſfiguāt⁹
ſit· Antiqua ſapiēcia michil ali
ud q̄ꝫ facienda aut vitanda pce
pit et tunc lōge meliores erant
viri· poſtq̄ꝫ vero docti tm̄ ꝓdie
runt boni eſſe deſierūt· Simplex
illa et aperta v̇tus in obſcuram
et ſolertem ſcienciam verſa eſt·
docemurqȝ bene diſputare non
bene viuere· Simplex erat ex
causa ſimplici valitudo· nō mul
tum ad ſanitatem cōfert locus ñ ſe
ꝯſtet aīm⁹· Omnes vacant q̄ vo
lunt· neminem res ſequunt̄ Si
vis iſta q̄bus vrgeris effugere
non alibi ſis oportet ſed alius·
Seruire ſapientie libertas ē·
nunc leticia et illuminatio mē
tis integratio verā ⁊ q̄es a tumul
tibus iocundiſſime ſerenata·
¶ Vidi adoleſcētem ī ptib⁹ gal
lie in ordine regulariū· Hic ſci
entie tenuiſſime fuit et hebes
ingenio· inſtāter tamen poſuit
aīm ad diſcēdum ⁊ ſtudio ſcrip
turarum deuocius incumbebat·
habebat aūt cōſuetudinem vt
eo reuelante cognouit q̄ꝫ ſemper

omni veſpere poſt ſedulā oracō
nem tocius diurni ſtudij meōr
eſſet et ſic ſe in lectulo depone
bat. Hinc mox vt nole ſonū in
excitacōne fratrum de nocte aū
tēptabat. illa extrema recorda
cio lcōis cū qua veſpere obdormi
erat ei ī meōriā veniebat. ⁊ cū il
la ad chorum ad matutinas p
gens clauſis oculis ſtabat. Ap
parebat autem ei quaſi amplū
altum longū ⁊ pulcherrimū pa
lacium tota ſeries ſcripturarū. ⁊
eam ī illa hora ita perfēctiſſime
intelligebat. vt nulla ei etiam
difficilimarum queſtionū inſo
lubilis videretur. ſʒ omnia occul
ta ſcripture quaſi qn̄qʒ digitos
ī manu lucidiſſime diſcernebat.
ſi quā vero vel ad ictū oculi oculos
aperiret viſio fugiebat. nec nū
me ptaule viſionis ipſius niſi
ſuperficialiter tantū memor eſſe
poterat. recluſis aūt oculis vi
ſio repente redibat. Et eāt illō
in hac viſione ſup modum mirā
bile cum eo pſallente cū ceteris
in nullo penit⁹ vel cōtemplacōe
vel eius admirāda dulcedīe fru
ſtrabatur. ſʒ diuidebat̄ q̄dāmō
pſallētis et ꝯtemplantis inten
cio ⁊ vtrauſqʒ fructu ieſtimabi
liter fruebat̄. Et hoc ē qd̄ phs
inſinuat dicens. Vtinā quēad
modū vniuerſi mūdi facies in

conſpectu nr̄o erit ita phia no
bis tō poſſet occurrere pulcher
rimū mūdi ſpectaculū exhiberꝫ.
Profecto eni oēs moꝛ̄les ī āmi
racionem ſui raperet ⁊ derelictis
hijs que nunc ignorancia magna
credimus. paulatim per partes
in cognicionem totalis veritatis
facilius deduceremur. Sʒ et
in campania qd̄ dicitur galliaꝝ
prouinciarū. in monaſterio or
dinis ciſtercieñ. qd̄ dicit̄ argē
ſoles vidimus abbatiſſam q̄ ſi
ne vlla litturā artis ḡmatice. nō
ſolū libros theologie verūetiā
libros glorioſiſſimi aug⁹. de tri
nitate pleniſſime ītelligebat.
et difficilimas q̄ſtiones eorū lu
cidiſſ is ſolucōib⁹ exponebat.
et hoc q̄dē ſicut venerabil̄ rob̄
tus abbas vacillenſ michi retu
lit et probauit. impetrauerāt a
dn̄o annis plurimis an̄ mortē.
Hec eadē cū videret quodā tpe
ceruici comitiſſe campanie dn̄e
blanche q̄ monaſteriū fundaue
rat cum gladio angelū iminere.
ſupplicauit cum lacrimis dn̄o vt
comitiſſe parceret et correctōis
īducias daret. Cui dn̄s diffini
ta inquit ſentencia lata eſt eam
mori oportere ſ̄ te moriturā ictū
gladij ſenciētis accipere. Et illa
felix inq̄t mors qua cōitiſſa ſen
tenciam damnacōnis euadat.

Et ego cupiens diſſolui et eſſe
cū cristo ab incolatu miſerie car
nis abſoluar. Nec mora. poſt
hec verba decūbens ad pociora
trāſiuit. Et q̄d ī hoc facto n̄ illd
xp̄i maioris caritatis exēplū.

~~Qz quilibz ī ſtudēdo maneat ī li
mine vere fidei ſancte romane ec
cleſie. Capi. xlvi.~~

Vnius prīe limine clau
duntur et ī hoc vnitas
eccleſie ⁊ integritas fidei
deſignatur. Vt enī dicat ſpōſus
in cāticis. Vna eſt colūba mea
eius eccleſiā ſine vllo īfidelita
tis felle ꝯteſtās quā ſine macu
la ſordis ī ſcelere ⁊ ſine dupli
citatis ruga paulus affirmat. ſi
cut vnꝰ deus ⁊ pater omnium
ſic fides ⁊ vnū baptiſma in ſinu
mrīs eccleſie miſtratur. Ab hac
igit̄ teſtatiſſima veritate q̄cū
qz turpiter exciderūt ſeipſos a
militātis īferius eccleſie nume
ro et a ſuperius triūphāte me
rito preciderūt. Vn̄ iheremias
cōqueſtꝰ pro populo dixit. Era
mus incredibiles ad dn̄m deū
noſtrū ⁊ diſſipati receſſimꝰ ab
eo ne audiremꝰ legem vel vocem
illiꝰ. ideo adheſerūt nob̄ multa
mala et maledictōnes quas cō
ſtituit dominus moyſi. Et hoc
idez ſapiēs ī eccleſiaſtico dicit.

In gente icredula exardeſcat ira
dei. Tales ſunt q̄ illam tunicā
domini īcōſutilē ſignificantem ſi
dei vnitatē quā milites crucifi
gētes ſcīdere noluerūt paſſim
lacerare contēdūt. Vnde ī eccle
ſiaſtica hyſtoria reperitur. Cū enī
dn̄s noſter iheſus criſtꝰ apparu
iſſet cuidam epiſcopo ſciſſa tu
nica. et queſiſſet epiſcopꝰ cū la
crimis q̄s hoc feciſſet. Reſpon
dit dominus. Arrius hoc fecit.
Nec mirū q̄ inter omnes here
ticos excepto manicheo nullus
eam crudelius ſcidiſſe putatur.
¶ Sz et q̄dā noſtro tp̄e ī vrbe
antwerpiēſi brabācie ſup̄ mari
tima guilhelmꝰ cornelius noīe
ſupra modū irracionabili here
ſi ſcindere dn̄icam fidei tunicam
eſt conatꝰ. Hic quidem ypocri
ſi et ſimulacōni deditꝰ et diuici
us ꝯuerſatꝰ prebēde beneficiū
quaſi ſub pretextu perfecte pau
pertatis dimiſit. ⁊ tamē luxurie
deditꝰ erat totus. Dicebat aūt
ſicut rubiginē igne ſic oīe pec
catum paup̄tate ꝯſumi et ante
dei oculos ānullari. Meliorē eſſe
publicā meretricē pauperem q̄
aliquē caſtū p̄fectiſſime ꝯtinen
tem aliq̄d ī ſui ſubſidium retinē
tem. Et ꝓpter hoc omnes proꝛ
ſus religioſos eſſe dānatos. Qz
aūt dicebat paup̄i luxuriā non

eſſe peccatum fuit blaſphemia
maria quaſi eſſe vellet iniuſtior
iuſtiſſimꝰ deus illꝰ q̄bꝰ ꝑcepit·
nō miſerebens in iudicio paupe
ris· De iſto aūt certiſſima rela
cōe didicimꝰ ꝙ cū defuncto eo at
qꝫ i eccleſia bte ṽginis cū hono
re ſepulto· q̄dā die tercia ipſam
eccleſiā itroiſſet vidit corpora
libꝫ ocul̄ ſepulchrū dicti wilhel
mi cornelij vacuū ⁊ aptū· mani
feſtiſſima ſigcōe preſagiēs futu
re dānacōis euētū· Nā poſt an
nos q̄tuor cognita denudata ac
ꝓbata neq̄ſſime hereſis illiꝰ ne
q̄cia et malicia ꝑ venerabilē prēꝫ
nr̄m nicolaū camerac̄eñ· epm ca
dauꝰ eiꝰ de ſepulchro q̄i ſtirps i
util̄ ſcḋm yſayā loquētē de nabu
godonoſor ꝓiectū ē et cōbuſtū·
Vniꝰ ergo ecc̄ie q̄ romana et ca
tholica dicit̄ vniꝰ vere fidei clau
dans limīe· ne hoſtio clauſo tabi
cum fatuis virginibus excluda
ris a ſpōſo ⁊ i ſedicione chore a
flammis vltricibꝰ defloreas·

~~Qr modus pius habendꝰ ſit in ſtudio ſcripturaꝝ· Ca· xlvij·~~

Non traſgrediūt̄ termi
nos cōſtitutos· Termi
nus cōſtitutꝰ dicit̄ pius
modꝰ itelligēcie ſcripturāꝝ· Huc
modum an̄ baptiſma glorioſus
augꝰ· adhuc mūdi phs ignora
bat· qm̄ tumēs iam phia volebat
hūana racione ↄprehendere qḋ
pia mens viuacitate fidei nitit̄
apprehēdere· Multū enim ⁊ ſgui
ter reprehendēdi ſūt q̄ queſtio
nibus vel predicacōnibꝫ difficili
mis vel ſuperuacuis ab intellectu
perturbāt pocius q̄ꝫ inſtruunt
auditores· Contra tales dn̄s ꝑ
moyſen i libro numeri precipit
dicens· ꝙ qn̄ ↄgregādꝰ eſt popu
lus erit tubaꝝ clāgor· qḋ ſalomō
videt̄ exponē in prouībijs dicēs
doctrina prudēcū facil̄· Et ec
cleſiaſticus· Nō abſcōdas ſapi
enciā ⁊ doctrinā eius· Propter
hoc yſayas de bōis ꝑdicatoribꝫ
vel doctoribꝫ predicat dicēs· Cō
flabūt gladios ſuos i vomēs et
lāceas ſuas i falces· Quid per
gladiū n̄ acute q̄ſtiones i diſpu
tacōibꝫ· Et qḋ ꝑ lāceas n̄ vba
predicāciū i ſubtilitate ſmois·
q̄ q̄ndē i vomeres ⁊ i falces dū cō
flamus qn̄ ad aptitudinē itelli
gēcie· diſputacōes audienciū vel
predicacōes ſalubrit̄ edicimus·
Tali vomē fiunt dicit̄ i libro iu
dicum percuſſit ſangor ducen
tos· et ſampſon i mādibula aſi
ne philiſtinoꝝ mille ꝓſtrauit·
Paulus i lege doctiſſimus pre
cepit predicare non in ſapiēcia
verbi vt nō euacuetur crux cri
ſti · ſed complacuit inquit deo

per ſtulticiam predicacōis ſal
uos facere credētes. ¶ Audi q̄d
de doctorib⁹ auctoꝝ phs ſentiat.
Quemadmodū inq̄t rerum oī
um ſic quorumlibet lr̄arū item
petencia laborām⁹ nec vite phiaꝫ
ſꝫ ſcole diſcim⁹. Nullos plus re
teri de ōib⁹ meteri morib⁹ iu
dico q̄ꝫ q̄ phiam velut quoddaꝫ
artificium didicerūt ſcilicet vt
q̄liter viuēdū eē ſit pcipiāt. Et
q̄dem neceſſe eſt ad alienaꝫ vir
tutem exercēdam vt q̄s exerce
at ⁊ ſuam. Stude certis ⁊ hoīs
morib⁹ nō q̄ſtionib⁹ q̄ finem nō
habent. Studeas non multa le
gēdo percurrere ſꝫ q̄ vtilia tātū.
Faſtidinecis ſtomachi ē multa
deguſtare que vbi varia ſūt ⁊ di
ūſa inq̄nant non alūt. Proba
tos itaqꝫ ſemꝑ lege ⁊ ſi aliquā
do ad alios diūti libuerit ad ꝑ
ores redi. Ex plurib⁹ q̄ legis ali
q̄d apprehendas hodiernū. ſolꝫ
enī caut⁹ miles in aliena caſtra
trāſire non tāq̄ trāſfuga ſꝫ velut
explorator. Dandū eſt aliq̄d i
teruallum aīo non vt reſoluatur
ſꝫ vt remittat̄. Arcus nō remiſ
ſus aut frangit̄ aut molleſcit.
Ocium tn̄ ſine lr̄is mors ē et vi
ui hoīs ſepultura. Non multum
aūt refert vtꝝ obmittas ſtudiū
vel remittas ſꝫ eoꝝ more que in
tēſa diſſiliunt vſqꝫ ad īicia ſua

recurrat q̄d a cōtinuacōe diſceſ
ſit. Vocam⁹ aūt ꝯtinuū ꝯtinen
tie vl' tꝑancie moderamen vt fa
tiſcēdo non ꝯſuāt ingenium ſꝫ
ꝯſūmet. Non ſemꝑ ī actu ſis ſꝫ
interdū animo tuo req̄em dato
ſed ⁊ req̄es ipa plena ſit ſapiē
tie ſtudijs ⁊ cogitacōnib⁹ hoīs.
Prudēs enī nūq̄ ocio marceſ.
aīm aliq̄n remiſſum habet nū
q̄ ſolutum. Sapiēcia aīm for
mat et fabricat vitam. diſponit
actōnes regit agēdas obmittē
da demonſtrat. ſed et ad gubna
culum ⁊ per anticipia fluctuan
tiū dirigit curſum acceleāt tar
da perplexa expedit. exequat
ardua. īfima leuat. durā tēpeāt.
aſpera mollit. cogita hunc eſſe
ſapiē effcm̄ gaudij q̄litatē. Gau
diū hoc nō naſcit̄ n̄ ex v̄tutū
ꝯſcīa et vita purā. Puritas enī
mētis ex puis magna exiſtiāt.
ex apcis obſcura. ex proximis
remota. ex partibus tota. Nō
te moueat dicentis autoritas.
nec q̄s dicat ſed q̄d dicat̄ inten
dito. Id q̄re q̄d potes īuenire.
Id diſce q̄d potes ſcire. Id op
ta q̄d optari coram hoīs p̄t. Nō
q̄ multis ſꝫ q̄lib⁹ placeas cogi
ta ne altiori rei te imponas in
qua ſtanti ē tremēdū deſcendē
ti cadendū eſt. Doctori vt phiaꝫ
in precordia tua dimittas et vt

experimētū ꝓfact⁹ cui capias non
oracōne nec ſcripto ſ; aī firmita
te cupiditatū diminucōe. ꝟba re
bus ꝓba facere docet phīa vera.
nō dicere tm̄. maxim hoc ē ꝛ of
ficiū ſapiēcie et indicium vt ver
bis opera concordēt ꝛ vbiqȝ aīm⁹
par ſibi idemqȝ ſit. Quid te tor
ques in illa queſtione ꝛ laceās
quā ſubtilius ē ꝛ melius contemp
ſiſſe q̄ ſoluere. Nichil in conſide
racius nichil ſtulcius q̄ q̄ſtioni
bus ꝛ reb; aīm occupare q̄s nec
ſcire vale ē nec expira honeſtū.
Moueat te q̄ſtio honeſta mori
bus cogitacoīb⁹ pacis accōmo
da. ſpeculacōis diuine termīos
nō excedēs. Impoſſibile ꝛ īdig
nū eſt attingere velle ſūmū pri
cipiū cū ipſa naturaliū rerū prīci
pia ī omni arte agitata ꝓbacōe
nō ſuſtinēt. Hab; ꝛ ipa nature
racio metas. hab; et fines q̄ ſoli
nature deo note ſūt et apte. Quid
te īflas hūana ſupbia. Quo tē
dens q̄ aſſurgis forcī⁹ tāto tur
pius conquaſſaris. Audi illū de q̄
beatus voluſianus ī laude mira
bili teſtat' dicēs vel ſcribēs. In
aliis inq̄t ſacerdotib; per mūdū
q̄modocūqȝ tolerantur īſciēcia id
eſt ignorācia. Cū autē ad augu
ſtinū glorioſū ventū fuerit legi
dei de eſſe credit' quicq̄d eū cōtī
gerit ignorare. Quid aūt tā
magnifico viro ſup ꝓfūditate
ſermonis ꝛ arduarū rerū diſpu
tacione contigerit audiamus. In
ter miracula q̄dam aug⁹. tale de
eo miraculū īuenit'. Eo ī tpe quo
beat⁹ auguſtin⁹ librū de trinita
te conpoſuit illi tale miraculū de⁹
oſtēdit. Iponēſ ciuitas affrice
nobil' in q̄ btūs auguſtin⁹ epiſco
patum admīſtrat ſuper lit⁹ ma
ris pulcherrime ſita erāt. Btūs
autem auguſtinus ī conſuetudi
nem habebat vt poſt diurnum
ſtudiū et laborem veſpere ſuper
litus maris ſequentib; a lōge
epiſcopis ꝛ clericis q̄ eū ꝓ conſilio
et negocio vniuerſalis eccleſie
frequentabant ſolus ante ceteros
deambulabat. ne ſcilic; eius cō
templacōnem aut ſtudium collo
quēciū fabulacio īpediret. Cum
ergo ſic ſolus īcederet puerulū
mire pulchritudinis ſuper litus
maris ſedētem inuenit. q̄ fcā in
terra foſſa puula ſicut pueri in
plateis ludētes ſolent. cocliari
argēteo aquam de mari haurie
bat et in illā foſſam puulā effū
debat. quē vt btūs aug⁹. ita ſecu
oſe ſedentem vidit pedem mox
preſſit et ſtetit. procedens in
de puerū ſalutat et inq̄t quid
agat. Et puer cum magno ſerio
reſpondens. Volo inquit. totum
iſtud exhaurire mare et iſti

foſſe ſi poſſũ infũdẽ. Quo reſ
ponſo quaſi puerili vir ſanctus
in riſum decẽtiſſimũ cõcitatus
reſpõdit. Et quõ iq̃t o bone pu
er hoc poteris. ſi gẽs ẽ mare ꝗ p
uũ coclear quo exhauris foſſa
puula in quã fũdis. Et mox pu
er. poſſibilius inquit michi eſt
hoc facere q̃d intendo ꝙ̃ te iple
re q̃d cogitas. Ad hoc beat⁹ au
guſtin⁹ mirabiliter ſtupefactus
q̃d hoc eſſ; interrogat. Et puer.
cogitatu ait voluis eſtimãs volu
mine breui ꝯcludere q̃d ſit illud
in diuidue trinitatis inexplica
bile ſacrãmentum. Et hoc q̃d ẽ añ
ꝙ̃ poſſis iſti foſſe puule poci⁹
maris vndas infũdã. Hec di
cẽs puer repẽte diſparuit. Bea
tus vero aug⁹. caſtum in facto
glorificans ꝙ̃ vex puer dixerat
mox abdũit. Vide ergo quid ipſe
glorioſiſſim⁹ aug⁹. huic rei ꝯſo
nũ in libro de baptiſmo loq̃tur.
Vbi de re inq̃t obſcuriſſima diſ
putat̃ non adiuuantibꝫ diuina
rum ſcripturarum certis claũſ
qꝫ documentis. cohibere ſe debꝫ
humana preſumpcio. Sine diſ
pendio enĩ ꝓmiſſe ſalutis hũa
ne multa poſſumus ignorare.
Scrutãde tñ ſũt diuine ſcriptu
re. nec earꝫ ſupficie debem⁹ eſſe
contenti. que ad exercitacõnem
noſtram ita modificate ſũt vt in
tus ſemper ꝑſcrutare velint. Et vi
de q̃d dicat idem beatus aug⁹.
in libro de ope monachorũ ad
illos q̃ ſine edificacõne fidelium
ſcripturis ſacris iſudant. Con
feram⁹ inq̃t cum fratribus q̃ ad
nos ab eſtu ſeculi venerũt fatiga
ti. alloq̃mur eos. cõſolemur. ex
hortemur. ꝓuocem⁹ eos. edifice
mus i eis ſi q̃d in vita eorũ pro
gradu ſuo deeſſe ꝓſpiciam⁹. talia
opa ſi non faciam⁹ piculoſe a do
mino ipſa ſpiritualia alimenta
ſuſcipimus. Quã vera aũt et ꝙ̃
efficax ſit illa ſentencia yſaie cõ
fundentis omnes plectentes et
terẽtes ſubtilia exemplo euidẽ
tiſſimo ſub noſtro fere tempore
videamus. Magiſter ſymon
de tornaco pariſius i theologia
regebat. ꝗ erat excellẽs ille ſuo
tpe. ſꝫ contra decenciam tal' of
ficij icõtinẽs ꝗ ſuperbꝫ. Hic cũ
ſuper omnes doctores ciuitatis
auditores haberet ꝗ i ſcola corã
omnibꝫ de humilitate altiſſime
doctrine criſti queſtionẽ diſpu
tacione prehabita terminaret.
in fine tandem dat⁹ i reprobum
ſꝫm in erecranda contra criſtum
blaſphemie v̾ba ꝓrupit. Tres
ſunt inquit qui mundum ſectis
ſuis et dogmatibꝫ ſubiugarũt.
moyſes. criſt⁹. et mathomet⁹.
Moyſes primo iudaycũ populũ

infatuauit. ſecūdo caſtus a ſuo
noīe caſtianos. tercio gentilē
populuꝫ mathomet⁹. Nec mo
ra. euerſꝰ oculꝰ pro humana voce
mugitū emiſit ꝛ epilentia ſtatī
eliſus ī terram. die tercio eiuſ
dem morbi vindictam accepit.
Plaga ergo īſanabili eum per
cuſſit omnipotens et omni ſcē
cia vſqꝫ ad prima lraꝝ elementa
priuauit. et grauiori q̄deꝫ ī aīa
cuꝫ hac plaga percuſſus ē. cum
vſqꝫ in diē mortis ſue quaſi mu
tus opatus eſt iumentis inſipi
entib⁹ ꝛ in luxurie feditate per
manſit. Et vide ſumme ā mirācō
nis miraculū. Aleidē fornicariā
cō ubinam ſuam noīare poterat
et ſciebat. Boeciū vero de trini
tate q̄ iuxͣ eū ad ſpectaculuꝫ po
nebatꝰ quē olī cordetenꝰ ſcieāt.
poſt īditā plagā nec noīare no
ueāt nec valebat. Nō tñſgredi
aris gͦ terminos oſtitutos ꝛ pi
um mōm ſp hēas ī ſcripturis.

~~Qz predicacōe ſcrupturarum fide
lium anime ad vite perfectionē
prouocātur. Capitulū. xlviij.~~

Gaudent plauſu ꝛ tīnitu
eris. Eris natiuā ſono
ra ē ꝛ ī ea p̄dicacōis ſo
noritas deſigͣē. Vñ yſaie p̄cepit
dñs dicēs. Clama ī fortitudine
q̄ſi tuba exalta vocē tuā. Tubā
ꝫ ductilē ītelligim⁹ q̄ ex ere vel
argēto fiebat ſm preceptū mo
yſi q̄ etiā dicitꝰ iubilea q̄a tali
b⁹ vtebantꝰ ī feſtis et neomeni
is ſacdotes. Per has predicato
res v̇bi dei rāſſime figurantꝰ. q̄
rū vox quaſi tuba vehemēs nūc
terreꝫ īpios nūc iuſtos ad ꝯſiſtē
dum hoſtib⁹ exhortatꝰ. Hinc ro
borat exemplis debiles. hic ali
os in tribulacōib⁹ ꝯſolatꝰ. Nūc
dulciter congaudꝫ pījs. nūc mi
tens de maloꝝ interitu ꝯtulatꝰ.
Et notandū q̄ in textu duo po
nuntꝰ in q̄b⁹ gaudent apes. ſcili
cet plauſus ꝛ tinnit⁹. Plauſus
ſm pſalmiſtam manib⁹ fit qui
dicit. Omnes gentes plaudite
manibus. ꝛ ſignificat boni opis
exercicium cum v̇tutis conamīe
q̄d predicacōis tīnitui ſociatum
mixꝫ reddit fideliū apum auribꝫ
modulamen. Ad plauſum igitꝰ
boni operis ꝛ tinnitum predica
cionis gaudeant fideles apes ꝛ
eorum modulamine ad vite per
fectionem ꝛ deſiderium celeſtis
patrie prouocentur. Exempli
gracia referamus quoddā quod
valuit multis ad incitamētum
virtutis. ¶ Erat in gallie par
tibus vir not⁹ et carus predica
tor quidam iohānes noīe ꝯgno
mēto polin⁹. Hic tūc q̄dem q̄ſi

iſtud accidit erāt canonicꝰ regu
laris in monaſterio de elſoynes
ſʒ poſtea ad ordineʒ predicatoꝝ
ī q̊ verbū dei nō eſſʒ alligatū· de
uota mente trāſiuit· Hic iuxta
cameracēn̄· vrbem ī monaſterio
religioſiſſimo et deuoto cantip̄
cēn̄· ī choro canoicoꝝ regularīū
pn̄tibus begīnis multis cum po
pulo ī feſto apoſtoloꝝ philippi
et Jacobi predicauit· Cumqʒ il
lud verbū· q̄ manet ī me ꝛ ego ī
eū· hic fert fructū multum ha
beret ī manibꝰ ꝛ illi crebris v̓ſa
cōnibus mirꝭ modis īſiſteret·
virgo quedam iuuencula feruētiſ
ſima ſpū cepit p̄mo intra ſe fre
mere pre nimio deuocōnis ardo
re ꝛ cōcuti omnibꝰ mēbris ſuis·
Sed cum ter aut q̄ter aliquam
diu rep̄meret̄ circumſedentium
pulſibꝰ ſociarum· tādem vbi pre
dicator inſepabilem mixturam
exp̄meret q̄ſi vini ꝛ aque aīe be
ate cum deo· ſpūs eiꝰ quaſi mu
ſtū abſqʒ ſpiraculo lagunculam
cordꝭ eius cum valida effuſione
ſanguinis ꝛ clamore diſrupit·
et in conſpectu oīm expirauit·
Ecce breuis ī volatilibꝰ apis· q̄
liter ab p̄dicacōnis ſonore tīni
tum gauiſa eſt· nec ſe poſtea ta
ſtibꝰ miſcuit· que gaudiū ītrās
domini inmixta ſup dilcm̄ ſuauī
ter requieſcit· ¶ Habet et dyabo

lus tinnitus luſores ſuos q̄rū ap
plauſu ſerui eius ꝛ ſubditi gau
dent· Vnum hoꝝ genus eſt, tor
neamentis milites ac ſatellites
dediti· Iſti adeo fidelibus popu
lis ꝛ plebee multitudī maxime
nociui ſunt vt dānabilibꝰ ꝛ īto
lerabilibꝰ expenſꝭ eoꝝ· vix vlla
copia terrarū ſufficiat· Exhere
dāt̄ diuites ruſtici· ciues vrbiū
deuaſtant̄· expoliant̄ pauperes
ꝛ vix eis relinq̄tur fruſtum pa
nis· Et hoc totū fit· ꝗ vt tinitu
applaudenciū hyſtrionum lōge
lateqʒ nomen xbi militis d̄ fe
rat̄· Et certe periit nomen eoꝝ
cum ſonitu q̄ꝛ totum ſtrepitꝰ p
tranſiuit· Quid habet ī tali lau
de probus miles equo baiardo
magis·˛ Gwilhelmꝰ de barris
noſtro tp̄e miles optimꝰ dictus
eſt· īſonuit nomen eius dū vix
it iam mortuo nō auditur· Ba
iardus vero equꝰ tp̄e karoli vi
guit quingētis et eo ampliꝰ an
nis et mortuus eſt et adhuc ſup
ē eius fama· Bucephalus equꝰ
magni alexandri regis macedo
num ob honorem ſui mortuus
meruit cōſtrui ex ſuo noīe buce
phalem ciuitatem· Et tu miles
tu ſatelles xbitate tua q̄d ſimi
le meruiſti·˛ ¶ Audi q̄d noſtro
tp̄e geſtuʒ ſit teſte tota theuto
nia Anno circiter ab īcarnacōe

domini. M.cc.xliij. Juxta nuſ
am ſuper renum opidum nobile
ad torneamentū multa nobiles
duces comites barones ac mili
tes congregati ſunt. Superue
nit quidam frater bernardus
de ordine predicatorum cum ſo
cio. rogauit ſuppliciter et qua
ſi cū lacrimis vt ſibi parcerent
et deſiſterent ab inani propoſi
to compaterenturqꝫ caſtia mita
ti et afflicte matri eccleſie. que
illo tempore in vngaria colonia
quio nia et polonia a tartaris
miſerabiliter vaſtabatur. At cū
multa eſſent q̄ ad preces eius li
benter deſiſtiſſent. q̄dā comes
de caſtris alias de marka dcīs
ſubſannauit frēm ꝛ ꝯſencientes
eidem. Et ꝯgregatis turmis mi
litum ferale illud torneamentū
īfelix īfeliciſſim⁹ īchoauit. Ma
ne autē eiuſdem diei vt a pluri
b⁹ ferebatur q̄ſi gleba ingēs et
lata ſup aera videbatur. ꝛ circa
globam ac ſup̄ quaſi coruini ge
neris volucres crocitando diu⁹
volitare. Nec credo aliud q̄ꝫ de
mones has fuiſſe qui futuri ma
li prodigium hoc dederūt. Nec
mora. cum torneamentū hoc ſi
eret milites ac ſatellites ī tan
ta ſtrage ꝛ ī tanta multitudine
plurimi in mortem nōnulli in ve
ſaniam pleriqꝫ etiam in languo
res perpetuos ceciderunt vt nl
lus ambiret ludum hunc nō tm̄
hominum. ſed verꝰ ſſime vltione
diuina demonum extitiſſe. Om
nes vero mortui vſqꝫ ad trican
tos. lxvij. cōputati ſunt. Inī q̄s
etiam primus dicitur mortuus
comes ille de caſtris. q̄ dicto fra
tri predicatori contumaciter cō
tradixit. Sub eadeꝫ nocte quo
die hec facta ſunt in ſpeciebus
militum armatorum iuxta vil
lam brabācie que xſka maior di
citur ꝯgregacōnes fieri a demo
nibus preſbitero ville teſte cog
nouimus et hoc credo in ſignū
letitie tāti mali. ¶ Fuit ī theu
tonie partibus ſicut a fratre or
dinis predicatorum audiuimus
qui illius terre incola fuit. mi
les potens mire deditus torne
amentis. Mortuus eſt autem
miſerabiliter ſicut vixit. Reli
quit autem vxorem valde deuo
tam ꝛ ſanctam. que mortuo ma
rito vt ipſamet magiſtro alber
to fr̄i ordīs p̄dicatorū cū fletu
magno narrauit et ipſe m̄. Rap
ta ē inq̄ ad exceſſū mētis et vi
dit circa aīaꝫ viri ſui demones
in magna multitudīe cōgrega
tos. dixitqꝫ vn⁹ eminentior cete
ris ad ꝯſortes. Ponite caligas
in pedib⁹ ei⁹ quarū ſpicula pe
netrēt a plantis pedū vſqꝫ ad

cerebrum· Hinc eū lorica īduitur
cuius ſpicula ante et retro pene
trent totum corpus· hinc galeā
capiti eius īponitur cuius ſimili
ter ſpicula deſcendendo trāſeat
vſq; ad plantas· hinc ſcutū col
lo eius īprimitur cuius podē mē
bris omnib; cōquaſſet· Hec om
nia cum ad iuſſum principis de
monū in animā miſerā cōplerentur·
dixit iterato demonib;· Cō
ſuetudo iſtius erāt vt poſt torne
amēta balneis foueret̄ et poſt
balnea deponeret̄ in lectum et
iux̄ eū puella teneriore cui⁹ ample
xibus in coitu fruebat̄· Hijs om
nib; aptate ſimilia· Nec mora·
flāmis balnearib; aīma crucia
ta in lectum candentem ferreum
deponit̄ et iux̄ eū bufo terribi
libus ocul' ad magnitudinē et
longitudinē lecti· cuius cōplexu
contactu et oſcul' adeo exhauſt⁹
eſt vt magis eum bufonis illi⁹
horribil' q̄ armoꝝ p̄dictoꝝ ter
ribiliū balnei t' lecti vexacō cru
ciaret· Heu q̄ digna ſit pena ta
liū· Illa autē beata mulier que
hec diſpenſante deo de aīa mari
ti vidit oībus dieb; vite ſue ex
recordacione viſionis adeo affli
cta fuit· vt null⁹ poſſ; ābigere
q̄ eam antea cognouiſſet quin
illa ſup̄ quod credi poteſt cordis
incōmodo vexaret̄ · ¶ Vidi con

ſobrinam patris mei mulierem
ānorū centum· xxx· Hec in vil
la ī qua nata erat lewes ſalic;
iuxta burxellā ī brabācia factū
huiuſmodi ſuo tēpore referebat·
In hac villa· lx· milites arma
portantes ſparſim per parrochi
am morabant̄ vbi vix vnus eſt
modo· hij omnes alijs militib⁹
circūiacenciū regionum fine vl
lo armoꝝ preſidio exceptis lan
ceis ſcuto et galea induti necnō
et plicata linea tunica torneamē
ta frequencius faciebant· Et cō
tigit frequēter vt in congreſſu
operis miles male protectus cli
peo in corde lancea feriretur·
Cum graui ergo luctu ad domū
propriam corpus exaīme ſic delatū
in locello cōponitur· Excubias ve
ro facientibus parētib⁹ et aīas
ſit media nocte circa corpus ni
mia cōfuſio et poſt horam egreſſo
famulo et miſſo pro negocio prope
pe villam obuius ei in equo ni
gro fact⁹ ē miles occiſus· et dix
it illi· Aſcendas retro me et ſe
cū te ad locū q̄ mitteris prope vil
lā· Territ⁹ aūt famul⁹ vt iuſſ⁹
ē aſcēdit et cum brachijs tene
ret ſe ad latera ſedētis ī eq̄ et neſ
ci⁹ manu vuln⁹ lateris tetigiſſ;
dixit miles· forcius īfige manū
vulneri et extrahe ferrū lancee
qua percuſſus fui· Tremebūd⁹

igit̄ famulus fecit q̄d ē iuſſus. Ad locū autem vbi tranſmiſſus eſt. famulo veniente dixit miles. Deſcende nunc et occiſori meo ſpecialiter dicas ꝛ alijs omnibus quibus vis vt veniāt ad talem locum et videant iudiciū dei factum de me et in ſignū huius q̄ me veraciter videris ferꝫ lanceę oſtendas eis. Mane autem facto famulus ea que iuſſus eſt fecit. Et cum ventū eſſet ad locum vbi venire mandaueāt cū alijs occiſerē. iuenerunt coruoꝝ et miluorū multitudinē īfinitaꝫ qui validis morſibus cadau mi ſerabile diſcerpſerūt. Sꝫ hinc forte querendum ē q̄uo occiſus reſurgere viuere loqui et eq̄tare dicat̄. Et reſpondemus q̄ı vita beati bn̄dicti abbatis aſſercio ſā̄ gregorij pape ſuffiaat. vbi dicit piſtoris mortui corp⁹ de tumulo ſurrexiſſe ꝛ reuſū ad ꝑpa ꝛ ad piſendū familiā excitaſſe. Poſſumus tamē ſaluo iudicio meliori probabilem ſatis reddere racōeꝫ. Manente adhuc mortui corporis organiſmo velut veſtem homo corpus organiꝫatuꝫ poteſt dyabolus ſubintrare ꝛ ad voces et ad verba reformare fauces et ad motū membrorū arteteas reuocare. Non in longum tamē hoc poteſt quia naturam corporis fluxibilem ſine aīma vegetabili ī robur debitū conſeruare nō poteſt. quin adlentato hūore acius corrūpat̄. Eſt et aliud genus ludorum plenū vanitate ſub ſole. Sunt eni luſores teſſeārum q̄ adeo nociui ſūt mūdo vt vix aliq̄d illis nequius reputetur. hoc ludo pauperes mundi fiunt. mendici diuites. nobiles ingrati et ſuis ruſticis viliores. Ex teſſerarum aūt lude deſperatiſſimi homines fiunt ſicut fures raptores et hoīcide aſſueti talibus de facili nō deſiſtunt. Ardor tantus ineſt luſoribus vt oēs vera cūdiā pdant vſq; ad verēda nudati. Fui ī q̄dā villa cāpanie vbi iudeus cū criſtiano ī ſacra nocte paſcues ī teſſerarū ludo conſedit. Cumq; iude⁹ multam pecuniam pderet et ex hoc īpacientius turbaret̄ tādē ī criſtum retorquēs iniuriā blaſphemauit. et mox cū ad iactandum haꝫardum teſſeres collegiſſet man⁹ ei⁹ cum teſſeribus fit contracta. Qui reprobo furore ſucceſſus cum ipſa manu contracta mēſam luſoriā ꝑuertere niteret̄ iteāto ī xp̄m ꝛ mrēꝫ ei⁹ blaſphemiam turpiſſimam eucmēs ſtatim euſis oculis terribiliter cecidit ꝛ expiāuit. xp̄ian⁹ vero colluſor ei⁹ pauore nimio ī amētiā

verſus elanguit. et vitā miſerā
dira morte finiuit. ¶ In brabā
cie partibꝫ vrbe louanio ciuem
vidimus generoſū et bonum q̄ i
nocte ſancta paraſceues ad ma
tutinas ſurgēs trāſibat ante cel
lariū in platea in quo ꝑditiſſi
mi adoleſcentes ad ludū teſſeā
rum ſedentes blaſphemijs et iu
ramētis adiuicē ꝯtēdebāt. Trā
ſiens aūt ciuis inueīt homines
platee ante cellariū q̄uum mag
no murmure plangebant hoīeꝫ
quēdam ignotū plagatum miſe
rabiliter ⁊ ſanguine cruentatū.
Qui cum quereꝫ auctorē leſio
nis tante q̄s eſſet. Reſpōderūt.
Iſti inq̄unt iuuenes q̄ hic in cel
lario ad teſſeras ludunt. Hoc
igitur īgreſſus ciuis īproperat
ludētibꝫ tali nocte ⁊ eos dicis
verb̄ īterrogat cur hominem ig
notum īgreſſum ad eos tā cru
deliter v̄beraſſent. Attoniti au
tem iuuenes negāt aliquē ad
eos itraſſe poſtq̄ꝫ ꝯſederāt. nul
lū vero ab eis verbo vel verbere
laceſſitum. ⁊ mox cū ciue ſurgē
tes omnes q̄rūt hominem cruē
tatum nec īueniūt. Conuerſiqꝫ
ſinguli ad ſeipſos aīaduertunt
iuramentis ſuis terribilibꝫ cur
ſum criſtun dūm cōtumelijs af
fectū. rurſum īproperijs crucia
ri. Hec cum michi frater ordis
predicatoꝝ ſub dubio retuliſſꝫ.
Egoipſe in dicta vrbe pueiens
īterrogaui pro viro. inueni ho
minem. q̄ſiui veritatem rei ſub
ꝓſtito iuramento. narrauit ille
vt ſcripſimꝰ. Et addidit ꝙ do
minus domꝰ in cuius cellario lu
ſores ſederant in dicto facto tā
ta contricione ꝑmotꝰ eſt vt me
diante ciue illo q̄ hoc narrauit
cum vxore ōnia bona diuideret.
⁊ que per vſuram rapuerat ītu
ratis reſtitueret et vitam ſuam
beatiſſime termiarꝫ. ¶ Frater
q̄ꝫ ordinis predicatorum bonus
et veridicus narrauit mī. ꝙ q̄dā
nudatꝰ ludo teſſerarū adeo deſ
peātꝰ eſt ut arrepto arcu ſagit
tam ī aere iaceret quaſi ipſum
celi dominum percuſſurus. Et
mox ſagitta reuerſa ante faciē
iacientis ſanguine recenti tota
liter īfecta repta eſt. Qui mox
in irremediabilibꝫ lacrimis rēſo
lutus fratrē q̄ michi hec narra
uit ad duo miliaria queſitum ī
uenit et confeſſus vitam ſuam
cum mira penitencia ⁊ deuocōe
correxit. ¶ Eſt et tercīū corizā
tium ludorū genꝰ qđ q̄ꝫ nociuū
ſit ī libro de ciuitate dei beatꝰ
augꝰ. inſinuat. vbi narrat na
ſicam ſapioneꝫ romanoꝝ nobi
liſſimū duceꝫ ſubſella de thea
tro ſuſtuliſſe. ne rōi q̄ de nouo

triūphauerant ī bello cōtra car
thaginem diu īnnicam imperij
choreis et ludis veneris dediti
vacare poſſent. et per hoc effe
minati inuiderent alterutrum
et ceſſantibus bellis extūſecas
inteſtinis malis ad diſcordiam
mouerētur. Signum in choreis
eſt euidentiſſime manifeſtuꝫ ꝙ
ad ſiniſtram circueuntes in qua
parte hedi maledicti ponentur
regnum perdituri ſunt. qđ bene
dictis ad dexteram a iudice cō
feretur. Si autem ſcđm veribi
cam auguſtini ſentenciam meli
us ē dñico vel feſto die arare ꝙ̄
choreas ducere. et opus ſeruile
qđ eſt arare mortale ſit in feſto
die. ergo multo grauius eſt cho
reas ducere ꝙ̄ arare. Excuſant
tamen in parte. ꝫ non in toto q̄
in nupcijs fidelium ſiunt in qui
bus ſolacium modeſti gaudij ha
bere decet illos qui ad vitam la
borioſi matrimonij ouenerūt.
Unde vulgariter dicitur. virum
dignū habere pnam cum aurea
cathena ſuſpenſam qui īfra an
num de ſuſcepta vxore non dolu
erit. Et q̄dem ꝙ̄ta mala in cho
reis eueniant mulieres ex par
te nouerunt tamen ex viſu ꝙ̄ in
auditu tam in fabulacionib9 ꝙ̄
in complexibus. ¶ In villa qua
dam brabancie vt michi frater
ordinis predicatorum narrauit.
mulier protrax et vana erāt que
in omni fere feſto choreas tun
gere conſueuit. Et factum eſt vt
in iuuenibus viris ad ſaltū iux
ta choream ludentibus vni ea
rum pilam ferire conanti bacu
lus de manu ſambucalis euade
ret et dictam mulierem ducen
tem choream percuſſam in capi
te mox necaret. Hec enim vt vide
runt omnes confuſi ſunt. et cor
pus ad domum propriam detu
lerūt. i feretro poſuerūt. Preſ
bitero vero cum clericis dīcto
vigilias dicente ecce taur9 mg
rim9 ymmo demon peſſimus cū
mugitu accurrens feretrum cū
corpore deiecit. et cornibus illđ
diſſipans membratim cōfodit.
ita vt viſceribus hīcinde diſper
ſis fetor in tolerabilis ſpargere
tur. Fugientibus ergo cunctis.
cadauer laceratum vſqꝫ ad craſti
num ſolum relinquitur. quouſqꝫ
euaporato fetore proximi eius
intrare poſſent ad corpus ⁊ ſub
latuꝫ extra ſimiterium ſepelire.
¶ In gallia iuxta laudunum ſi
cut a preſbitero ville percepi
mus quidam corizantes ſaltibꝫ
ſuper pontem diſrupto ponte
fortiſſimo ſubito in aquis vali
dis tōliter ſunt ſubmſi. ¶ Vi
di ⁊ ego adhuc puer in choreis

procacissimā ſaltatricem q̄ me
preſente poſt choreas iſolenter
cum adultero luctabatᷣ. et cum
ceſſaſſet ſubitanea morte paſ
ſa mirabiliter exſpiauit. ¶ Eſt
et quartū illoꝝ gen⁹ q̄ in auib⁹
celi et per canes ludunt quorū
dampnacio maxie i clericis ma
nifeſta eſt. q̄ per vagacionē ta
liū debitum criſto obſeq̄um nō
exſoluūt. ſ; ⁊ laycis nobilib; eſ
ſe iſta dampnabilia cognoſcas ſi
oraciones cottidianas ⁊ miſſas
neglexerīt ⁊ ſpreuerīt ꝓpter il
la. Unde cum a treueri ciuitate
cum fratrib; predicatoribus de
theutonia per renū deſcenderē
in coloniā agrippinam ⁊ multa
memorabilia ab eis diſcerem.
Inter cetrā frater q̄dam narra
uit dicens. ¶ Fuit in theutoīa
nobil' q̄dam venacionib; in tm̄
dedit⁹ q̄ i nullo ſaltem dominico
vel feſto die miſſam audire. ſ;
ſemper venacōnib; intent⁹ eſſ;.
Corripiebat aūt eū frequēcius
vxor ſua deo deuota. ⁊ ille quaſi
muliebres monit⁹ nō curabat.
Accidit autem vt ipſa vxor poſt
multos part⁹ editos īpregnata
puerū pareret abortiuū haben
tem caput venatici canis pendē
tibus auricb; et porrectis. Confu
ſa ergo mater ⁊ multis matro
nis nobilib; que aſtabant. cōfi
lium fuit omniū vt terra circus
part⁹ obrut⁹ tegeretᷣ. Veniēte
ergo a venacōe marito eius q̄ſi
uit. q̄s puer eſſet quē editū ha
buiſſet. Diſſimulātib; aūt om
nibus cum pudore inſtat miles
detracto gladio vt ei part⁹ oſtē
datᷣ. Et mox timore cōpulſa ma
ter eici de terra iubet prolē in
triſte ſpectaculum mōſtruoſum
dicens. Ecce q̄ꝫ manifeſto ꝓdi
gio īſipienciā tuam vindicauit
omnipotēs q̄ nullū honorē die
bus ſacris nullam reuerenciam
ſacramentis criſti corporis tri
buiſti. ſ; magis vanis ludis ve
nacionum īdiſcretis temꝑib;
inſtituiſti. Hec vt vidit nobilis
correxit ſe et egit penitenciam
de cōmiſſis. Item et q̄dam ali⁹
potentiſſimus miles cum mul
tos ex ſubditis cogēt ſecū vaca
re cotidie et venacōib; iſudare.
et per hoc plerūq; culturās agro
rum et ꝓpria negocia dimitten
tes ad paupertatē et iopiā cū vx
orib; et filijs veniebāt. Accidit
vt vna dieꝝ cum ꝓuata familia
domus ſue miles igreſſ⁹ nemorā
ferā īpeterēt. ⁊ agitātib⁹ canibus
equo reſidens ſequeretᷣ. Et cum
nichil proficeret tota die ſ; ſem
per videret feram ante fugam.
in amenciam verſus cū ſuis om
nibus feram de nocte ſecutus eſt

et ex illa die nullus hoīm vidit aut ſciuit q̄d de eis fieret aut eueniret. Dixerūt nōnulli ⁊ bn̄ credimus. q̄ ſicut dathan ⁊ abyrō a terra viui abſorti ſunt et ad iferna tranſmiſſi. ¶ Eſt ⁊ quintum ludorum genus q̄d diabolꝰ in condemnacionem multorum modis diuerſiſſimis adinueīt. Quis enī dubitat obſcenis et venereis cantibus corda etiam religioſorum ac bonorum fidelium multociens permoueri. In iſtis eſt tinnitus demonum et iſtis applaudunt vaniſſimi ſpectatores. Iſtis merito coniūgūtur cum ſuis geſticulacōibus ⁊ verbis turpiſſimis ac ſcurrilibus hyſtriones. Talibus dare vt dicit augꝰ. eſt demoībꝫ ſacrificare. Q̄m nociua ſūt iſta phs dicit. Nichil tam damnoſū bonis moribus q̄ in aliquo ſpectaculo reſidere. Tunc enim per voluptatē facilius vicia ſubrepūt cum eorum ſimilitudīes aut exempla ſenſibus viſibiliter iprimūt. Subducendꝰ ē ergo populo tener aīmꝰ ⁊ parū tenax racō q̄a vnū exēplum luxurie aut alterius mali multa mala facit. Q̄z aūt talibus demōnes applaudūt. p generoſū ⁊ vere ſanctum virū goeſwinū dn̄m de welpia militem ī ducatu brabancie veridica relacōne ſuſcepi. Habebat ille vt michi retulit famulum quendam nocturne cuſtodie deputatum qui obſcenus nimis et lubricus congregacōes puellarū ac iuuenum canens tibia ⁊ fiſtulis faciebat. Hic cum ſemel veſpere in tibia caneret et geſticulacionibus ac ſaltibꝫ ocra parꝫ. vidit dictus miles manifeſtiſſime demōnem cornutum villoſum vibrantibus et igneis oculis ante tibicinem ſaltare et ſm̄ motum illius diuerſimode cōgaudere. hoc cum ſuo dn̄ minꝰ intimaſſet et ille nollet deſiſtere a damnabili ludo et maxime prouocaciones in obſcenis carminibꝰ puellarū dimiſit eum ac repulit. Ille vero poſt paucos dies reproba morte percuſſus vitam miſeram terminauit. Huiꝰ exēpli multo terribiliorē euentum ī huiꝰ libri vltimo capitulo vbi legitur de inſidijs demōnū diligēs lector inueniet. ¶ Q̄z aūt obſcena carmina finguntur a demonibus et pditorū mentibꝰ imittunt. q̄dā demon neq̄ſſimꝰ q̄ ī niuella vrbe brabancie puellā nobilē āno dn̄i. M.cc.xvi. proſequebatur. manifeſte populis audiētibus dixit. Cantum hunc celebrem de martino ego cum collega meo compoſui. et per diuerſas

partes. gallie. theuthonie pro
mulgaui. Erāt aūt turpiſſimus
et plenus luxurioſ plauſib⁹ can
t⁹ ille. ¶ Eſt ⁊ alius ſextus tini
t⁹ demonū dānabil' valde ⁊ no
ciuus valde fideliū aīab⁹. de hoc
fratrez ordis predicatoꝝ audiui
cui accidit qd̄ ſubiungo. Ad pre
dicandū villam intrauerat. ſolla
cium veſpere ad pauſandum. et
ecce in oppoita domo duo pdita
adoleſcentes ad fun⁹ defūcti con
uenerant. ⁊ obſcenis vacantes
luſib⁹ vigilabāt. Hec vt vidit
frater et audiuit. per oppoītam
feneſtram cui incumbebat. flere
cepit vberrime pditorū īſanias
miſeāt⁹. Nec mora vbi ſe depo
ſuit ſup lectum vigilanti q̄dam
aſtitit dicens. Legacōne fūgor
aīaꝝ in purgatorio purgādaꝝ.
Hic enī mādauit ſuis in dereli
ctis poſſeſſioīb⁹ ɔſtitutis. Mi
ſeremini mei miſeremī mei ſal
tem vos aīci mei q̄a man⁹ domi
ni tetigit me. Et mox fūī. Ex
hiis inq̄t verbis cras tibi ſermo
nis thema ſuſcipies et reueles
ludos execrabiles q̄s vidiſti. et
induces p contrarium homines
vt defūctorū aīoꝝ pie ſubueni
ant aīab⁹. Nec diſtulit frater
in craſtinū ſepulto corpore mor
tui. iniūctā legacōnem ɔuenien
tib⁹ popul' indicare. tūq3 ī illo

ſmone pfecit vt oēs a minimo
vſq3 ad maiorem ad tantā lacri
maꝝ abundanciā ɔmoueret. vt
mir⁹ feruor excitaret' ī populo
defunctis pximis ſubueīre. ⁊ lu
dos q̄s prediximus execrabiles
remouere. Abhominentur ergo
apes fideliū tinnitus dyaboli et
applaudētium ɔſorcia deteſtēt'.

De nichil iocundius gaudio bo
ne ɔſciencie ⁊ nichil triſtabili⁹
triſticia male ɔſcīe. Ca. xlix.

Hilaritate et nitore apū
hylaritas eſtimat'. Et hoc
eſt idem qd̄ ſalomon in
pverbiis dicit. Aīm⁹ gaudens
etatem floridam facit. ſpiritus
triſtis exiccat oſſa. Teſtimo
nio ɔ̄ſciencie bone nichil lecius
credo. nichil gaudioſius in hac
vita. teſtimonio vero male ɔſcīe
nichil credo triſtius nichil horri
bilius in terrenis. De hoc gau
dio non ſolū ſpiritus verūetiā p
ticipat' ⁊ caro. Iux' illud pſalmi
ſte. Cor meū ⁊ caro mea exulta
uerūt in deum viuū. Hoc idē cre
dim⁹ ⁊ vidimus de triſticia con
ſcīe gehēnali vt aīo interius me
rore turbato. corpus exteri⁹ con
tabeſcat. De hoc qddā ſup mo
dum pbabile certiſſima relacōe
cognoui. ¶ Erat vir multis no
t⁹ ⁊ clarus ī burgūdie ptibus

q̄ quidem aliq̄n̄to tp̄e in iuuentute ſinceriter cōuſatus. poſtea a v̄tute tepeſcens cepit ad vitam malā declinare. Nec modica ſqualenti mēte tabeſcēs incidit ī lāguorē: nec tn̄ dei manū caſtigantis agnouit. ſed mala malis accumulans pallore vultus et maciē quaſi homo ad penā ignis eterni miſerabiliter habilitabatur ad penam. Cumq̄ nulla medicorum cura ꝓficeret. nec ſaltē languētis vite cauſam ei aliq̄s aperiret. tandem in ſe reuerſus ſolam cauſā languorem anime diuina miſeracōne preuent⁹ penitens intellexit. Confeſſus ergo cū lacrimis cuidam ſanctiſſimo ſacerdoti. ſtatim vbi bn̄ficium abſolucōnis accepit in ſimilitudinem fere bufonū in facie. ꝫ diuīſificata poſteri⁹ aīalia cū te teterrīa ⁊ pua q̄ſi vicioꝝ. vij. demonia de ore ſimul eiecit. Mira res. Vix modico ſpacio tp̄is interiecto in tantū aīalib⁹ reſolutus ēfl̄orere cepit caro prorſus et facies penitentis mēteq̄ et corpore ītegerrīe ſoſpitat⁹. mꝉtis poſtea ꝓfuit ad exemplū.

¶ Proinde valde nōndū eſt q̄ ī ipſo textu dicit̄ q̄ nitore etiā apū ſanitas eſtimatur. Quid ergo ꝫ in nitore n̄ ɔſciēcie puritas deſignat̄. de q̄ q̄dē in libro eccleſiaſtico dicit̄. Qui diligit cordis mūdiciā habebit regem amicum. Et illū q̄ dixit. Beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt Tales fuerūt ⁊ ſūt oculi ꝓphetarum q̄ a pricipio mundi ea q̄ erunt ⁊ ſunt lucidentiſſime cōtemplantes. nunc īplicite nunc explicite nuc ītegumētis medis nūc verb euidentiſſimis pre dixerūt. Hui⁹ nitore puritatis ⁊ gcie quaſi lacte candidiſſimo loti ſunt oculi colūbaꝝ. ſanctaꝝ ſcilicꝫ aīaꝝ que in nubib⁹ ⁊ ſup nubes volāt ⁊ ad feneſtras ſuas a longe patriam celeſtē ſpeculant̄. ⁊ eam auide ꝫ nondū valentes intrare ſalutāt pariter ⁊ ſuſpirāt. Intrant tn̄ cum paulo nōnulli et in paradiſum p ſpiritum rapiuntur. ſed hora ⁊ mora breui. ¶ Monialis genere ⁊ vita nobilis elizabeth dicta de wattis in monaſterio brabācie gallice quod aquiria dicitur a cunabilꝉ criſto deuociſſima fuit. cuius ſanctitati parētes ei⁹ ſimpliciter inuidentes eam militi probatiſſimo licet inuitā in coniugium tradiderunt. cum quo ī vno lecto annum integrū agēs v̄go tn̄ ipolluta pmāſit. hāc pene totam fere trib⁹ ānis ymago crucifixi vndiq̄ ſequebatur. et ſi quando inmundum quid aut

noxiū cogitaſſet manū de cruce
porrectā ei⁹ pectori ſuperpone
bat ⁊ incōmodū xp̄ianus effuga
bat· Hec āgelicis ſepe aſſueſa
cta colloqͥs ad amena virentis
paradiſi die qͣdā euecta eſt vbi
qͣdam ſicut michi confeſſa ē nō
ſolum ex viuis adhuc et tūc na
tis· veruetiam poſtmodū naſci
turis· eorū imagīes q̄ ab illo tp̄e vi
ſionis vſq; in finē mūdi ſaluan
di erant ſimilitudies vidit· Et
qd mirābilius eſt ī quo ſtatu cō
iugij vel v̓ginitatis ſinguli ſig
nificandi eſſent ſpiritu reuelan
te diſcreuit· Hos ergo cum po
ſtea videret in vita quorū ſimi
litudines ī celo viderat licz eos
ātea non nouiſſet ſpecialiſſime
ex facie cognoſcebat· et ſubito
in ictu oculi ī ſingul' meritū vel
ſtatuū differēcias diſcernebat·
Vt aūt m̄ cuſtus iudex ⁊ teſtis
ſit in die iudicij ſi falſū loquar
ipſemet veritatem rei in me cer
tiſſime cōprobaui· cum m̄ ſtatū
meū quē n̄ cōfeſſor meus null⁹
hominū nouit luce clarius ibi
caret· Hoc et multas alijs qͣb⁹
idem fecit certiſſima relacōne
cognoui· Adauxit aūt illud val
de miraculū qd in illa nobili pu
ella elizabeth de aſca euidenciſ
ſime cōtigit· Hanc cum vidiſſet
ī pompa ⁊ ornatu glorie ſecula
ris vt pote illam per quam pen
tes eius de poſteritate gaudere
cupiebant· cōſtāter dixit ad eā·
Fruſtra tu conaris ⁊ tui· quoniā
preuidi te ī ſtatu v̓ginitatis cer
tiſſime morituram· Quomodo
aūt hoc et q̄ꝫ mirā occaſione ſit
factum ipſamet puella nobilis
et omnes q̄ audiere mirati ſūt·
Eſt et gaudiū ſicut dicit beatus
auguſtin⁹ in libro cōfeſſionū qd
nō dat̄ impijs ſꝫ eis q̄ eū gratis
colunt· qd eſt ſola certa iocūdi
tas qd dicim⁹ gaudiū de cōſciē
cia bona et fide nō ficta· Hoc ſo
lo fere gaudio viuere putant il
li q̄ mortem habēt ī deſiderio ⁊
vitam ī paciencia q̄ vitā hāc pu
tant exilium· ⁊ terrene īhabita
cionis dulcedinē incolatū· hij cu
ſum mūdi reputant errorem et
gaudium decipi dicunt fruſtra·
Vidi mulierē iuuenculā pulchrā
valde nobilem· et rebus mūdi af
fluentē ⁊ pollentem· hec a puel
larib⁹ annis viro nobili matri
monio copulata cito poſtmodū
ſpreuit mūdū ⁊ ī ſe oēs cōcupiās
ānullauit· In domo mariti velut
ancilla humil' ſeruiebat· ⁊ tamē
vt m̄ vir eius dicebat· gracior
illi erat vxor ī vili habitu q̄ꝫ in
pōpoſo· Hec vir ridē vmq̄ viſa
ē n̄ cū deuotis ⁊ bonis ⁊ tūc ſolū
iocūditate mirābili replebatur·

Cū ergo vir eiꝰ aliq̄s dilectos
hoſpites ⁊ ſeculares haberet q̄s
ex more feſtiuare volebat deuo
tos aliq̄s occulte mādabat vt
vxorē hoſpitibꝰ letā redderet ꝑ
aduentū ⁊ ſocietatem illoꝝ. Con
ſummata autem in breui venit
ad morteꝫ. Et cum diu ſine voce
et exterioꝝ ſenſuum exercicio ia
cuiſſet tandem ſuppliciter ocul
eleuatis in cachinnum et riſum
maximum excitata eſt. et ſic re
pente emiſſo ſpiritu cū ipſa diſ
poſicōe ēdē̄tis facies iubilo ⁊ le
ticia plena populo mirāte ēmā
ſit. Nulli ꝑcul dubio dubiū eſt.
quī illa ad ↄſpectū āgeloꝝ aſtā
tium exultareꝫ. Caueant tñ quā
tūcūqꝫ deuoti et pij ne ꝓprio mo
tu in morte gaudere videant̄.
ſed timore ⁊ reuerentia diem vl
timum exſpectare et ad hoc ex
emplum manifeſte enarrabo.
¶ Garnerꝰ q̄dā canoīcꝰ regula
ris ī mōſterio ſcī iohānis ī vine
is apud ſueſſionē in gallia. vir
mire ſcītatis ⁊ innocentie vt vi
dimꝰ añ mortem infirmitate ḡ
uiſſima laborabat. Et ecce dya
bolus q̄ ſemꝑ inſidiat̄ calcaneo
nr̄o īmiſit mētı eiꝰ preſūptuoſe
exultacōis tripudiū. ita ꝙ ling
ua ⁊ facies eiꝰ tanto iubilo ēſul
taret ꝙ omnes circūſtantes eū
crederēt iam celeſtem patriam

et gloriam intueri. et ꝙ omnes
ſancti in mangno deuocōis et
exultacionis ſpū eiꝰ exitum ex
ſpectabāt. Solus aūt q̄dā wal
terꝰ cognomīto paruꝰ magnus
tñ merito ſcītatis de huiꝰ trāſi
tu dio morientis tacitꝰ triſtabat̄.
Cūqꝫ moriēs agonizare īciperꝫ
ꝑ ſpaciū tpīs ab illa exultacōne
refractꝰ flere cepit vbertīe. Ad
eū ergo q̄dā ex frībus q̄rit cau
ſaꝫ triſticie poſt tātā exultacio
nē. Et ille. Facias m̄ conuētum
frm̄ tōliter ↄuenire. Nec moā.
fcm̄ ēvt rogauit. Et mox oībꝫ
dixit. Heu kmi vidiſtis in me
ſuggerēte dyabolo vane et ꝑſūp
tuoſe exultacōis audaciā. ſꝫ non
ꝑmiſit me piclitari mat̄ mīe et
dn̄a q̄ me redarguit ab inepte
vaītatis leticia et admonuit po
cius cū ſpei moderamine ⁊ dei ti
more diem vltimū exſpectare.
Vos autē frēs kmi deū rogate
vt m̄ de iſta noxa et aliis mul
tis ignoſcat ⁊ iudicꝫ me nō ſcm
opa mea ſꝫ ſcm ſuā miſericordiā
ſaluet me. Mox vt hec verba cō
pleuit ⁊ oēs rn̄diſſent ameꝫ. ſo
lutis ī fletū ocul̄ exſpirauit. Et
ſꝫ q̄dem illiꝰ heſter digniſſime
recordamur que ſuper omnem
gloriam mūdi conſtituta dixit.
qm̄ omnes iuſticie nr̄e q̄ſi pan
nus menſtruate. Sꝫ ſꝫ nōndū

ē ꝙ multos ī morte legimꝰ exul
taſſe· ꝛ q̃ſi iam celeſtem patriā
preuenientes in iubilo dulciter
exultaſſe· ꝛ hoc vt exemplo pa
teat audiamꝰ· ¶ Quidā frater
ordīs predicatoꝝ in burgēſi flā
drie domo fuit· Hic grauiter in
firmatus cū letiſſimo vultu ap
ꝓpiquare videret̄ morti· q̄dā frē
cum lacrimis flagitauit vt ſi q̄d
ɔſolacōis accepiſſet a dn̄o ſibi
dicere dignaret̄· Cui ille ſilere nō
valens pre gaudio· Vere īq̄t ac
cepi q̄a dn̄s ipſe Jheſus ſe mor
ti mee pn̄ncialiter adeſſe ꝓmiſit
Cui frater et ego inq̄t per eun
dem dn̄m ɔteſtor te vt m̄ digito
vel nutibꝰ innuas cum eū vide
ris pn̄tem· Cui ille· Faciam īq̄t
libenter ſi q̄dem ꝑmiſerit dn̄s·
die poſtmodū tercia morbo ing̃
ueſcēte tabula pauſſa ē ꝛ frēs ī
īfirmariā cucurrerēt· Preſtolā
tibꝰ ergo et orantibꝰ fratribꝰ·
frē moriēs digitum cū manu ad
certū locū extendit· et circūfuſ
ocul' cum cantu leniſſimo dicere
cepit· In galilea iheſum vidimꝰ
ſicut dixit nob' allā· quo finito
ſtatim expirauit· Qui vero pn̄
tes fuerūt m̄ hec eadem cū gau
dio ꝛ lacrimis retulerūt· ¶ Ad
idem q̄ꝫ accidit vt ego et meaꝫ
q̄daꝫ preſbiter ſancte vite cuiuſ
dam mulierculę paupcule domi

alīū intraremꝰ· erant ꝛ ibi duo
fratres ordīs predicatoꝝ q̄ ea de
cauſa venerūt qua et nos· Et ec
ce caſu inuenimꝰ infantem iacē
tem ꝛ agonizantē ī cunis· Nec
mora· videntibꝰ ꝛ āmirantibus
nobis morte puer amariſſima
torquebat̄· angebatur vultu et
ocul' ꝛ caput anxiū ɔtorquebat
Subito paululum ocul' depreſ
ſis ꝛ iterum adaptis· ſuſpicere
in celum cepit· et adeo vehemē
tiſſime vultu membris et ocul'
exultare vt riſus ꝛ cachinnꝰ eiꝰ
ſicut in tali puero audiri extra
domum clarius potuiſſet· et ſi
eius membra faſcia ſtrictius cin
gerent̄· extra cunas q̄ſi tripudi
ās exiliſſet· Nec dubitauimꝰ
q̄ hec vidimꝰ vllo modo quin ad
viſionem ineffabil' glorie ꝛ con
tuitū angelorum q̄ pueris et īno
cētibus oculis apparebāt in ta
li puero tam dire et tam anxie
morienti cōtra naturam tal' ex
ultacō ɔtīgebat· Quid autem
pl9us de gaudio et nitore cōſcīe
dicat audiamꝰ· Gaudiū inq̄t ve
rum tm̄ ſapienti contigit· Eſt
enī elacō aī· ſincera quedam et
mera leticia ſuis bonis veniſqꝫ ſi
dentis· et hoc tm̄· ex v̄tute· con
ſciencia ꝓpenſiꝰ inſpirata· Nich
il enī iocundius conſciētia bona
Magna pars beatitudinis etiā

eſt in preſentia michil ſibi ī conſi
encia nichil in mente reſiſtere.
hanc ſolā vitam q̄etam dicamꝰ
quā itāꝰ mēte pacata iueimꝰ.
Illud ergo eicias qđ remordet
qđ angit qđ diſplicet qđ nullo
alio teſte arguit n̄ te. Gaudiū
qđ foris eſt leuiꝰ euaneſcat nec
ſtabili pede figit̄. illđ aūt qđ itꝰ
ē pmanz incōcuſſū et ſi mille ī
pulſibȝ q̄ciat̄. Hilaritate ergo
ꝛ nitore ꝯſciēcie apes fideliū glo
rientur vt in eis ſanitas iuiola
bilis ꝛ interminabilis ꝯfirmet̄.

~~Qꝫ multo felicius fit in preſentia peccata p penitenciā abluere q̄ꝫ in futuro.~~ Capi. l.

Sunt q̄ dicunt apes reui
uiſcē ſi itra tecta hieme
ſeruēt̄. et ad ſolē verno
tempore reponant̄. Hic poſt p
ditā graciā q̄ vita aīe eſt virtꝰ
vē peītencie denotat̄. quā vtiqȝ
dñs p ezechielē pphetā indicat
dicēs. Nolo mortē peccatoris.
Tecta q̄ apes fideliū fuare de
bent vnitas eccleſie eſt adūſus
quā porte īferi nō ꝑualebūt. dū
modo deſperacōne non fracte. ſo
li mīe pocius q̄ꝫ iuſticie xpo ſpe
rcie p peītēciā ſe cōponāt. vt
ſic cordis durīcia q̄ī hieme fuga
ta peccati. verna vnitatis tem
pore ḡciā capiāt rediuiue. Nū
q̄d q̄ cecidit non reſurgꝫ. Iſtis
clamat yſayas. Eleuare. eleua
re conſurge. Et paulꝰ. Fidelis
ſmo et oī accepcōe dignꝰ. ihs
criſtꝰ venit in mūdū pctōres ſal
uos facere quoꝝ ꝑmus ego ſū.
Hic ergo vere peitēcie ſub meo
tempore exēpla facta pponam.
¶ In gmanie partibꝰ q̄dā nobi
lis comes ſꝫ ſeruis pauper ſpoli
ator. ex miſericordiſſima pieta
te diuina graui īfirmitate ē cor
reptꝰ et amariſſima pfectione
contritꝰ. oīa ad reſtitucōēȝ poſu
it q̄ habebat. ꝛ irremediabilibȝ
lacrimis cotidie lectū rigās an
gelos ac ſanctos dei ad ipetrā
dā miſericordiā iuocabat. Decē
bens vero corpori ſuo tm̄ ſuppli
ciū igerebat. vt talos pedū et
crura fracarz ad lignū ꝛ cutē ꝛ
carnē ac neruos violēta aſſidui
tate diuellerz. Aquā frigidam ī
hieme tāq̄ꝫ ad bibēdū acceptā.
clā pectori ſupfūdebat vt ī hac
glaciali frigore torq̄ret̄. Nec
diu poſt hec poſitus in agonia
tanto ſpiritu repletus eſt. vt ſi
cut criſtus de publicano euāge
liſtam ita et de iſto faceret pro
phetam. De ſeipſo enim p̄dixit
q̄ꝫ ſine purgatorio ad requiem
euolaret. et eo mortuo ac hein
rico rege defuncto. tota thurin
gia maximis calamitatibus

ſubiaceret q8 ita etiam factum vidimus. ¶ Fuit ⁊ alius nobil' eiuſdē patrie miles ſ; ꝓdo peſſimus. ſ; poſt annos plures ad penitencie lamenta conuſus. ⁊ facta reſtitucōne ad heremū tñ ſiijt. et ibi multa inedia marceātus ſe ipſū per ſe vel per ſocium omni interdū veſpere cum flammea ardētis candele cera īauditto paſſionis genere cruciabat. Hic ꝓpter ſecurioꝛē vite modū ad predicatoꝛū oꝛdinē tñſiens. miris geſtis claruit ⁊ exēplis. ¶ Venerabil' et deo digni magiſtri bonifacij quōdam lauſenē ſ episcopi relacōne cognoui vere dica ꝙ q̄dam nobil' ſue dyoceſ venatum circa mōtes alpiū ꝑgēs familiā ſuam inclinata iam die cum canib; ꝑdidit ſoluſq; ī ſiluam eſt reuſus. Illo ergo horrēte ſolitudinē et ſi q̄d audiret diuicius expectāte. tandē duos ex canib; auſcultat quos venabulo inſonāte ꝯfoꝛtās. reptando manib; et pedib; ad locū conatur aſcēdere vbi latrātes caniculos audiebat. Atvbi cum difficultate ꝑuenit īuenit locum planum pulchrū valde atq; gramineum intra montes. In quo q̄i hoīem magnū et elegantem foꝛma facietenus ꝓſtratum videns duas clauas ferreas ad vtrūq; latus iacentis horrentib; ocul' ītuet'. hūc miris plagis et vulnerib; cruētatū. dicti duo canes venatici latratib' circuibāt. ſ; mox ad ꝯſpectum domini ſui militis obmuteſcūt. poſt horroꝛē aūt aſſumpto ſpiritu proſtrato dixit. Si ex parte dei es loq̄ris ⁊ q̄s ſis aut vñ veneris edicito. Cui ille. ex pte dei ſū ⁊ oꝛdinacōe diuina tibi tal' appareo vt in me miſero penitencie ſumas exemplum. Moꝛtuus ſum licz tibi coꝛpoꝛal' appaream. Miles fui viuens peccatoꝛ īmaniſſim' ea tēpeſtate qua richard' rex āglie contra philippū regem francie ꝑlia concitauit. In illa ergo expedicione que a brabantigenis ī pictauia ⁊ gaſconia facta ē ego infelix luxurijs homicidijſq; debachabar. nec ī hijs alicui ꝯdicioni vel ſexui flexus miſeracōe pepci. Medio igit' tpe validiſſimam febrem acutam īcurri. et tamen nec tunc ꝯ̄trit' ſum nec confeſſus. nec criſti coꝛpoꝛis ſacrāmēta ſuſcepi. Inſtante aūt hora moꝛtis obmutui. ⁊ ecce ſuper ſperatum miſericoꝛdia diuina ꝑuent' ſum et valida ꝯtricōe coꝛdis ꝑmot' q̄ licet loq̄ nō poſſē tamē lacrimas excuſſi. ⁊ ī hijs vitam deo propiciante finiui. Nec moꝛa. defunct' ſū ⁊ duob'

demonib⁹ traditus neq̄ſſimis
inſtar clauarū iſtarum ferrearū
tormentis vſq; in diem iudicii
cruciandus. Et hodie quidem
per aſcenſum mōcium iſtorum
meam miſerā animā ĩpulerūt.
et iterū per abrupta eorū eam
cū dictis clauis ferreis precipi
tem depulerunt. Scias tamen
tormētum iſtud tam magnum ⁊
tā diuturnū ſpe venie quā in fi
ne mundi habiturus ſum mira
biliter releuari. Nec mora. vbi
ſpirit⁹ ille verba iſta finiuit cor
pus qđ videbať aereū cū dictis
clauis ferreis q̄ſi fum⁹ euanuit.
Miles aūt q̄ hec viderat ⁊ audi
erat a rapinis pauperū ⁊ mala
vita conuerſus correcti⁹ āmodo
vixit. ⁊ multos alios peccatores
ad exempla penitencie ſua nar
racione pmouit. ¶ Alius ĩ theu
tonia multas rapinis ⁊ cedibus
per patriam debachat⁹ capt⁹.
ad decollandū poſitus petiuit
a iudice ⁊ optinuit tp̄s ꝓlixius
penitendi. Et mox aſtanti iuue
ni conſobrino ait. Si vere amic⁹
es cooperātor eſto michi miſero
in ſalutem. Affer obſecro iſtru
mentū ferreū qđ dentar dicitť
quo femine ſubtiliāt linū ſuū.
Quod vt factū eſt dixit iuueni.
Succeſſiue michi man⁹ vlnas
brachia vſq; ad hūeros. pedes
vero et tibias et crura vſq; ad
nates. poſtea genitalia aures
oculos naſum labia. caput aūt
ad vltimū amputabis. Iuuene
igiť ⁊ ſi cum dolore qđ rogatus
fuerat exequēte penitens ĩpe
vnūqđq; mēbꝝ antq̄ꝫ cruciare
tur inſtrumenti ferrei dentibus
per ĩflexiones multiplices ⁊ p
validas diucius affligebat di
cens. Hic penam veſtram pro
pte viliſſima mēbra ſuſcipite.
quibus actu nephario ſcelerā p
petraui et deum creatorem me
um offendi et redemptorem. Ex
tremo igiť poſt omnē penā tru
co corporis cum ſolo capite ſup
ſtite hilari vultu dixit. Vtinā
tormentum iſtud qđ ĩ reſpectu ſce
lerum meorum paruū ſuſtinui
reitetāre ſemel iterum ac tercio
liceret michi miſerrimo ⁊ ĩ eo
diucius cruciari. Et hoc dicēs
orat cum lacrimis populum cir
cumſtātem ſe quatenus ſibi mi
ſero in elemoſinis pauperū et
oracionibus ſubuenirꝫ. Hijs di
ctis extendit caput ⁊ mox a iu
uene decollatur. Sꝫ hinc forte
dicet quis neceſſariam qui mor
tem et ſi penaliorem accepit.
quid meruit. Quanta eciā er
ga tales peccatores diuine ſit
mīe magnitudo. glorioſus pater
auguſtinus in libro collacionū

cōtra nouatum inſinuat dicēs.
Quecumqꝫ neceſſitas cogat ad
penitenciam nec quantitas cri
minis. nec breuitas tpis. nec vi
te enormitas. nec hore extremi
tas. ſi plenā fuerit volūtatum mu
tacō excludit a venia. ſꝫ ī ampliſ
ſimos ſinꝰ ſuos mr̄ karitas reū
tētes ſucipit ꝓdigos ꝛ velit no
lit nouatꝰ hereticus. ſemp vere
peīteñtꝫ ſuſcipit criſtꝰ. Et ali
as idem dicit. Poſt adulteriū
ꝓdicōnem ꝛ hoīcidiū dauid dix
it. peccaui. ꝛ nathan a dño miſ
ſus ſubītulit dicēs. trāſlatum ē
peccatū tuū. O dulce verbū pec
caui. O tres ſillabe que portas
apiūt paradiſi. Aude ergo dice
re peccaui. non te terreat pudor
hoīs nec timor dyaboli. nec deſ
piracio pro pctō enormi. Quid
peīteñti non ignoſcat cum effu
ſus ē ſanguis ignoſcat. Quis
hoīcida deſpiret cum in ſpem re
ditur eſt a quo xpꝰ occaſus ē.
bene ꝛ optime dixit. Aliter enī
nec maria magdalena veniam.
nec petrꝰ fiduciā nec paulꝰ grā
am īpetraſſꝫ. ¶ Adhuc ꝛ ſi ſup
uacue ꝓbādū qddā qd nr̄o tpe
accidit. fideli relacōe traditū nō
ſilebo. Ad illū venerabilem virū
magiſtrum petꝛ de corbuel ſe
nonēſem archiepiſcopū qdam
peccator q ꝓpam filiam oppreſſe

rat violenter gratia cōfeſſionis
venit. Cōfeſſus igitur ī maxima
et mirabili ꝯtricōe et lacrimis
quesiuit. ſi nūqꝫ poſſet vllo dolo
re vel pena a dño veniam impe
trare. Cui preſul. Ita inqt indu
bitanter ſi peīteñciam ſubire vo
lueris tāti mali. Et ille vehemē
ter exclamans. Volo inqt et ſi
mille mortes me ſuſtinere volue
ris. Collacrimatus ergo infeli
ci ymmo iam feliciſſimo peccōri
Et ego iqt ſeptennē tibi tm̄ pe
nitencie penam impono. Tūc
ille. Quid ē ait qꝫ peīteñciā tm̄
m̄ flagicioſiſſimo ſeptennem ī
iungis. q ſi viuerem vſqꝫ in finē
mundi tantū facinꝰ penis innu
merabilibꝰ diluere non valerē.
Cui preſul. Vade inqt ꝛ tres tā
tū in pane et aqua ieiuna dies
Tūc amplius ille plorans ꝛ cō
tūdens ſe. rogabat vt peīteñci
am iniūgeret ſalutarem. Supra
modū ergo admiratꝰ et hylara
tus epiſcopꝰ tandem diffinitiue
precepit homini vt abiret. et
vnū tm̄ pater noſter diceret.
ſciretqꝫ ꝓ certo peccatū iā eſſe
dimiſſum. Nec mora. dictum il
le eiulatum emittens et in ter
ram ꝓcidens exſpirauit. Nec du
bia fides ē ſicut deo dignꝰ epiſ
copus poſtea p̄dicauit quin idē
peīteñs ſine vlla alia purgato

rij pena tm̄ validiſſima cōtrici
one purgat⁹ ad gloriam euola
uit. ¶Et qm̄ multi ſunt qui ad
religionem ī morte ꝯfugiūt. q̄d
eis habit⁹ ordinis valeat ī vlti
ma neceſſitate ſuſcept⁹ dubita
re plurimi voluerunt. exemplū
ad hoc indubitabile et ꝯgruen
tiſſimū enarrabo. Et impie q̄
dem nonnulli ꝛ̄ligioſoꝝ in extre
mo vite penitentibꝫ hitū negaꝛ̄
ſolent quaſi tūc indigni ſūt re
cipi qui nequaq̄ꝫ validi intrare
voluerunt. Cristus norma iuris
omnimodi ſero penitentē ī cru
ce latronē paradiſi ianuas cōi
tem introduxit. Dicit ſupdcō
walthero de meyſenborch fratre
ordinis predicatoꝝ narrante ꝯg
noui. ¶Cōtigit q̄ quidaꝫ mag
nus ꝑpoſitus ciuitatem meyden
burgenſem veſpere quaſi ī caſti
num receſſur⁹ intrauit. Et ecce
in pmo ſomno ſubita īfirmitate
compulſus priorem fratꝝ predica
torum cū feſtinacōe mandauit.
Venientem ergo priorem rogauit
ꝑpoſit⁹ īſtanter cū lacrimis vt eū
ꝛ̄ciperꝫ ad ordinem ꝛ mox veſti
ret. Cui prior. Cras inq̄t fiet. q̄a
ī hoc frm̄ cōſenſus eſt req̄rēd⁹.
Et ꝑpoſit⁹. Scio inq̄t ſcio quid
ſentio. Craſtinum vix habeo. Si
diligitis ſalutem aīe mee feſti
nate recipere penitentem. quia

cert⁹ ſū q̄ in ſeculo nō ſaluabor
Vt g° incōſtanciā viri prior vidit
perrexit domum excitauit ꝯuen
tum req̄rit ꝯſenſū. Alligat ſuffi
cientiam viri ad ordinem etiam
ſi adhuc adviuat. Annuit mox
cōuent⁹. defert̄ infirmus in do
mum ꝛ̄ceptus. induit̄. cōicat̄. ī
vngit̄. ꝛ an̄ diem vita defūgit̄.
Nec mora. in monaſterio prox
īmo cīuitati q̄dam monial̄ vidit
in ſomnis quēdam prēmfamili
as ī loco cōmodo ꝛ̄ſidere ad quē
cū multi frēs ordīs predicatoꝝ
q̄i poſt laborem ꝑ denario diur
no accedere viderētur. extremo
q̄daꝫ ignotus frē tarde tm̄ ꝓten
dit manū vt denariū acciperet
tanq̄ꝫ frater quē prfamilias di
ligenter intuitus. denariū inq̄t
ſed non modo accipies multas
pus ꝛ̄medijs expurgādus. Hec
cum dicta monialis preſbitero
mōſterij recitaſſet. queſiuiſſet
q̄ꝫ ſi quis frm̄ predicatorum de
fūct⁹ eſſet. tūꝫ pſbiter ſe fuiſſe
de veſpere in domo fratꝝ infir
mū vl̄ defūctū neīnē inueniſſe
rn̄derꝫ. Mane poſt pmāſit ſb
prior frm̄ predicatoꝝ qui ꝓmiſe
rat predicarꝛ̄ conuentui. dixitq̄ꝫ
pdicarꝛ̄ ſe non poſſe. q̄a defūcti
talis fr̄is ſepulture intereſſe de
beret. Ita ergo verificata eſt p
dicta viſio monial̄ et manifeſte

mōſtratū ē·q̄a multū ꝓdeſt colla
tꝰ hītꝰ peītentia dūmodo puá ſi
erat mutacio volūtatis. ¶ Eſt ⁊
aliud ingens malū ī q̄buſdā re
ligioſꝫ q̄ ī recipiendis apoſtatis
penitētibꝫ nimis difficiles ſūt
et īmites. Noui quēdaꝫ fratrē
ordīs predicatoꝝ lr̄atum ⁊ mag
num q̄ cū apoſtataſſet ab ordie
⁊ ḡuiſſima īfirmitate correctꝰ.
regreſſū ad ordīeꝫ peteret nec
impetraꝫ· īpaciētiſſime deſpeá
tꝰ mortuus eſt. ⁊ apparuit ī aq̄
ria monaſterio brabācie gallice
ſanctiſſime moniali· oſtendens
ſe ꝑpetue ꝯdemnatū ſicut ab ip
ſa eadeꝫ accepimꝰ q̄ hoc vidit.
Et ego q̄dem dico ꝙ nollem illi
in morte penitenti ordinē vel ha
bitum ꝓ cūcto auro arabie dene
gaſſe. credo enim ⁊ certꝰ ſum ꝙ
occaſionem illi mortis perpetue
prebuerūt. q̄ ei in extremo vite
periculo miſericordiam negaue
runt. Rogo ergo et ꝯteſtor oēs
ꝑ aſperſioneꝫ ſanguinis domini
noſtri iheſu criſti· vt tale q̄d ca
ueat omnis ordo. q̄a ſicut pro
peccato achor quōdā electꝰ dei
populus flagellatus eſt. ita et
nunc pro tali exceſſu q̄ tamen
maior in īfinitum eſſe dinoſcit.
Quid enī regula aurea vel palli
um coccineū ad aīmā criſti ſan
guine precioſo redemptā. Nec
tantum ſolus delinquēs q̄s· verū
etiam totꝰ ordo vel ꝯſenciens ꝉ
diſſimulans flagellat. Diſcāt
ergo apes fideliū ⁊ ſi q̄n mortue
per peccatum· intra tecta eccle
ſie per bona interim opera ꝑma
nere. nec frangi deſperacōne vel
tedio. ſi mox plene ad libitum
in viuidum robur gracie non re
ſurgant. A peccatis igit̄ mortali
bus primo cum v̓tute reſiliant.
deinde ꝯſciencia ſtimulata hūi
liter ꝯterant̄. vt hinc ꝯfeſſione
cum lacrimis vel dolore per pei
tenciam reuiuiſcant. Quante aūt
prudencie ſit penitenciam age
re in hac vita exemplum ſubſe
quens demōſtrabit. ¶ Erāt vir
fidelꝭ ⁊ bonus ſicut predictꝰ ma
giſter albertꝰ frater ordīs pre
dicatorum· ſibi ab hiis q̄ rem fa
miliariter nouerāt traditum re
ferebat. q̄ poſt diuturnā peiten
ciam quā ſanꝰ fecerat incidit in
languorē grauiſſimū. quo ꝑ an
num nō modice tribulatꝰ roga
uit cum lacrimis dn̄m vt tanto
dolori finē īponēt data morte.
Nec mora. miſſus ad eum āge
lus domini dixit ei. Exaudiuit
dominus precem tuam ſꝫ eligas
q̄d vis. Aut tribus diebꝫ purga
torii pena torq̄beris ſi nūc diſ
cedis. aut ſi adhuc per annum
in lāguore manere volueris. ſine

vllo purgatorio ad ſuperos euo
labis. Tūc ille preſentem penā
ↄ̄colens. nec futurā abhorrens. rū
dit. Mori potius eligo ꝛ nō tm̄
tribus diebus ſꝫ q̄ntum domino
placuerit in purgatorio tribula
ri. Fiat inq̄t angelus ſm̄ verbū
tuum. Nec mora. languēs mor
te ſolutus eſt et eiꝰ anima ī pur
gatorio deportata. Vno ergo ex
acto die. venit angelus ad locū
purgatorij vbi anima torqueba
tur ꝛ dixit. Quid nunc agis o
anima que pro languore vnius
anni tribus diebus elegiſti in
purgatorio detinea. Cui aīa.
O ſeductor īquit non angele q̄
me ī penis multis annorum cir
cuł pro tribus dierum ſpacijs
fefelliſti. Et angelus. non mirā
ī q̄t. ſꝫ ī eſtīabili tortura decepta
es. quia nō niſi vnū diem de tri
bus ī purgatorio exegiſti. Tui
tamen adhuc ſi retractare volue
ris dominus miſeretur vt ad cor
pus tuum quod nōdum ſepultū
eſt ↄ̄porteris. ꝛ per annum vnū
languorem quem expertꝰ es pa
ciaris. Cui anima. Annuo inq̄t
vt non per vnum annum tātū.
ſed vſq; in finem mūdi languo
re etiam detinear acriori. Hoc
dicto anima reportat̄ ad corpꝰ
ꝛ per annum in languore deten
ta. multos quibus hec retulit

ad penitēciā animauit. et poſt
vnum annum iterato defuncta
tranſit ad ſuperna. Porro
de circa ānum milleſimum. cc.
xxvi. incarnacōnis dn̄ice ſ̄cs
mirabilis accidit in opido niuel
lenſi. In hac vrbe vt pluribꝰ ad
huc notū ē viuentibus mulierū
deuotarum que beghine dicunt̄
nunc late diffuſa per orbem re
ligioſitas inchoauit. Harū plu
res que magis ſpirituales erant
igne ſacro acriter ſunt accenſe
et hoc in membris tantum in q̄
bus magis peccauerant poſtq̄
ad agnicionem venerant verita
tis. Alie in lingua contra inglu
uiem vel loquacitatem. Alie in
auribus contra ſuſurrium. Alie
in manu contra opus illicitum
vel contactum. Alie in pede vel
tibia contra immoderatum diſ
curſum. atq; alie in pectoris
medio contra cogitaciones tur
pes vel temptacionum conſen
ſum mirabiliter torquebantur.
Et hoc per tempus ſm̄ maius
et minus quo peccatis et negli
gencijs fuerant irretite. In ec
cleſia ergo ſancte gertrudis v̄
ginis deportate extincte ſūt. et
membra que ignis exuſſerat.
vt in alijs conſuetum eſt beniḡ
ta ſpeciali miraculo contra na
turam ad colorem et formam ꝛ

vigorem priſtinū redierūt. Et
ne hoc caſu ⁊ non miraculo fieri
ꝓbaret. q̄dam puella vite ſecu
laris de ſuburbio niuelleñ alla
ta ē igne ſacro ſuccēſa clamās
⁊ dicens. O ſancta ghertrudis
v̄go. beghina non ſū vt q̄d ego
ſuccēdor. Nec mora. man⁹ ei⁹
aduſta cum parte brachij a par
te reſidua recadit q̄ſi carbo. Et
hoc velut beata ghertrudis pu
elle maifeſto miraculo rñderet, be
ghina non es ⁊ ideo tibi ſicut be
ghine non fiet. Plures ex hijs
que dicto modo curate ſūt vidi
mus poſt et ante. Beati ergo ⁊
felices illi ſunt q̄ hic ⁊ non ī futu
ro peccata luere meruerunt.

~~Ꝙ totā vitā ſuā cristian⁹ exer~~
~~ceat ī gr̄cia ſeptiformis ſpirit⁹ ⁊~~
~~decalogo legis.~~ Capitulū. li.

Vita apū lōgiſſima ſep
tēnis. nūq̄ autē vltra.
x. annos durare poſſūt.
Quid aūt in ſeptenario nume
ro niſi ſeptiformis gr̄cia ſpiritus
ſancti. ⁊ q̄d ī denario niſi legis
decalog⁹ deſignat. Ex hijs duo
bus tota vita pendet criſtiani.
In hiis verſent apes fidelium.
preter hec nil libeat. nil liceat
in hac vita. Mandata tibi ſint
quaſi forma vite mortal et mo

dus. ⁊ ex hijs ēſultat gracia ſep
tiformis. Et vide qualiter. vt
ſalicet ſpiritu ſapiētie quo ad
deum homo regatur ītrior ⁊ ad
cōtemplacōez diuini cult⁹ vali
dius accendat. Spiritu vero ī
telligencie in neceſſarijs vite q̄
ad proximum pars mentis in
ferior ordinet ⁊ ad ſui regimen
homo interior guberneť. Spiri
tu aūt ꝯſilij ſup precepta vt ven
dat omnia ⁊ det pauperib⁹. nu
dum criſtum ſeq̄ť nudus. terre
nis alacior extollat. Spū vero
fortitudinis ꝯtemptis ꝓſperis
contra aduerſa et aſpera ſolide
tur. Spiritu aūt ſciētie legem ī
plere feſtinꝫ in ꝯpage caritatis
per vnitatem pacis et fidei con
iungat. Spiritu vero pietatis
per cōpaſſionem liq̄fiat et mol
leſcat vt in omnib⁹ et ꝑ omnia
pietas ordineť. Poſtremo ſpiri
tu timoris pond⁹ anima capiat
in propriū modeꝛamen et ꝑ hoc
ī ea omīs rubigo peccati ⁊ ma
cula deſtruať. Et hec ſeptifor
mis gratia ſcdm. vij. ꝓpetates vl
effect⁹ ignis q̄ ſpiritū ſanctum
ſignificat diuerſitatem de norū
ī eodem ſpiritu plenius opať.
Et hij ſeptem effect⁹ vel ꝓpeta
tes ignis ſunt. q̄bus ſignantur
actus ſpirit⁹ ſancti ī. vij. donis.
Retrograde tñ ponūť vt prim⁹